

A(I)SS de voorbereiding maar goed is!

'Hoe kan de student met ASS optimaal begeleid worden naar een stage'

Naam:	Judith Nijenhuis- Evers
Lesplaats:	Zwolle
Studentnummer:	1053072
Opleiding:	Master Special Educational Needs Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg Windesheim
Leerroute:	Gespecialiseerd leraar zorg
Module:	9SO.PGO
Studiebegeleider:	Drs. E. van Wetter
Datum:	Juli, 2013

Inhoudsopgave

Samenvatting	4
Hoofdstuk 1. Inleiding	5
1.1 De aanleiding voor het onderzoek	5
1.2 Verlegenheidssituatie	5
1.3 Doelstelling	6
1.4 Centrale vraagstelling	6
Hoofdstuk 2. Theoretisch kader	8
2.1 Wat is ASS?	8
2.2 De student met ASS en het MBO	10
2.3 Begeleiding van studenten met ASS	11
Hoofdstuk 3. Opzet van het praktijkgericht onderzoek	15
3.1 Doelgroepen	15
3.2 Documenten	15
3.3 Meetinstrumenten	15
3.4 Triangulatie	16
3.5 Kennisdeling	16
Hoofdstuk 4. Resultaten	18
4.1 Resultaten op onderzoeksvraag 1: Wat heeft een student met ASS nodig in de begeleiding?	18
4.2 Resultaten onderzoeksvraag 2: Welke begeleiding wordt er nu geboden door docenten op Landstede aan studenten met ASS als voorbereiding op hun stage?	19
4.3 Resultaten onderzoeksvraag 3: Welke factoren spelen een rol bij de voorbereiding van de stage van een student met ASS?	22
Hoofdstuk 5. Conclusies, aanbevelingen en discussie	26
5.1 Conclusie	26
5.2 Aanbevelingen:	27

Hoofdstuk 6. Dankwoord	30
Literatuur:	26
Bijlagen:	33
Bijlage 1: Vragenlijst voor studenten	34
Bijlage 2: Vragenlijst voor docenten	36
Bijlage 3: Interviewschema stagebieder 'Hoe ervaart u de kwaliteit van de stagevoorbereiding?'	38
Bijlage 4: BPV- Gids	39
Bijlage 5: Proces advies- en hulpvraag	62

Samenvatting

Dit onderzoek richt zich op het voorbereidingsproces naar een stageplaats van studenten van het MBO met een autisme spectrum stoornis (verder te noemen: ASS). Vanuit dit doel is de volgende onderzoeksvraag geformuleerd:

“Hoe kan een student met ASS op het MBO groen optimaal begeleid worden naar een stage?”

Door middel van literatuur- en vragenlijstonderzoek is onderzocht welke beperkingen studenten met ASS ervaren tijdens het voorbereidend traject richting stage. Hiertoe is de regulier aangeboden stagevoorbereiding onder de loep genomen en is de mening van studenten en docenten onderzocht middels een vragenlijst. Er zijn vier gebieden waarop de begeleiding ingedeeld kan worden: de communicatie voorafgaande aan de stage, de sociale interactie, de structuur en begeleiding voorbereidend op de stage.

In het onderzoek is data verzameld van vier groepen deelnemers; studenten met ASS, studenten zonder ASS, docenten en stagebieders. Op een vragenlijst hebben studenten met- en zonder ASS aangegeven wat zij nodig hebben om goed voorbereid op stage te kunnen gaan. Daarnaast hebben docenten en stagebieders genoemd wat zij belangrijke aspecten achten tijdens de stagevoorbereiding. Uit deze analyse is naar voren gekomen dat er momenteel nog weinig extra begeleiding wordt ingezet om studenten met ASS te ondersteunen ter voorbereiding op de stage. Studenten met ASS zijn redelijk tevreden over de voorbereiding, maar missen op bepaalde gebieden extra aandacht, uitleg en structuur. Terwijl voor deze doelgroep juist structuur, verduidelijking van de communicatie, veiligheid en een voorspelbare overzichtelijke leeromgeving, acceptatie en een emotioneel neutrale omgeving van groot belang is (Van Lieshout, 2009; Vermeulen, 2002). Docenten schieten tekort in het geven van extra aandacht en uitleg door tijdgebrek en de hoge werkdruk in het onderwijs. Tevens ontbreekt de kennis van adequate begeleidingsmogelijkheden gericht op studenten met ASS.

Naast de verbeterpunten van de stagevoorbereiding kunnen er ook een aantal bestaande onderdelen optimaler ingezet worden. Zo kan de begeleiding vanuit het steunpunt Student Advies en Begeleiding beter benut worden door de studenten en docenten. Begeleidingsmiddelen kunnen ervoor zorgen dat de stagevoorbereiding van de student met ASS duidelijker wordt en daardoor meer kans van slagen heeft. Een voorbeeld hiervan is het inplannen van specifieke lessen voor de stagevoorbereiding. Lesonderwerpen kunnen divers zijn, waarbij de begeleiding van groot belang is en er minder zelfstandigheid van de student wordt gevraagd. Van Lieshout (2009) geeft namelijk aan dat studenten met ASS problemen ervaren op het gebied van zelfstandigheid, zelfredzaamheid en moeizaam communiceren tijdens het samenwerken. Daarnaast is het mogelijk om de volgende ondersteuningsmogelijkheden in te zetten: Student Advies en Begeleiding, Maatje op Maat en de ouders van de student met ASS. Dit alles om de student met ASS optimaal voor te bereiden op de stage van het MBO Groen. Uiteindelijk kan dit ertoe leiden dat de student het stagetraject optimaal kan doorlopen en afronden. Een win-win situatie voor de student, de docent, de stagebieder en Landstede. Kortom, het investeren in het stagevoorbereidingstraject is zinvol.

Hoofdstuk 1. Inleiding

Dit hoofdstuk zal de aanleiding voor het onderzoek verduidelijken. De huidige situatie zal beschreven worden en van daaruit zal de centrale vraagstelling en zullen de onderzoeksvragen met bijbehorende deelvragen uitgewerkt worden.

1.1 De aanleiding voor het onderzoek

Landstede is een grote onderwijsorganisatie met verschillende vestigingen en doelgroepen. Er worden diverse opleidingen, op verschillende niveaus verzorgd: van voortgezet onderwijs tot middelbare beroepsopleidingen (MBO). Kinderopvang, Welzijn, Educatie en Kringloop zijn ook onderdelen die binnen Landstede vallen.

Landstede wil vanaf augustus 2013 'Passend' onderwijs aanbieden in het MBO.

Schoolbesturen worden verplicht door de overheid, om voor elke student die extra ondersteuning nodig heeft, een zo passend mogelijke onderwijsplek te bieden, mits het geen onevenredige belasting voor de school vormt. Passend onderwijs staat voor maatwerk in het onderwijs. Het onderwijs moet aansluiten bij de mogelijkheden en talenten van elke student. Elke school krijgt een zorgplicht en is verplicht een passende onderwijsplek te bieden voor iedere student. Dit heeft consequenties voor de begeleiding van studenten met een hulpvraag. Door de afschaffing van de rugzak zullen de ROC's (Regionaal Opleidingen Centrum) net als het praktijkonderwijs en het voortgezet onderwijs, moeten beoordelen of en welke ondersteuning een student nodig heeft. Het beoordelen en het bieden van extra ondersteuning zal voor Landstede MBO Groen een grote uitdaging worden.

1.2 Verlegenheidssituatie

Landstede Salland (vestiging in Raalte) biedt onderwijs aan bijna 1200 studenten. Er zijn binnen het MBO verschillende opleidingen en niveaus. Sinds 2006 geef ik les aan studenten in het MBO agrarisch onderwijs van Landstede Salland. Het Groen onderwijs waar ik werkzaam ben, heeft 200 studenten. De lessen die ik verzorg zijn biologie, paraveterinaire- en diergerichte vakken voor leerjaar 1, 2 en 4. Naast het verzorgen van de lessen ben ik stagebegeleidster, coach en taakhouder organisatie. De studenten binnen onze opleiding worden voorbereid tot een beginnend beroepsbeoefenaar. Voor studenten van niveau 3 (vakbekwaam medewerker/dierversorger, 3 jarige opleiding) en niveau 4 (dierhouder/manager, 3 jarige opleiding) is het redelijk eenvoudig een geschikt stagebedrijf te vinden. Deze studenten hebben ook minder moeite met het zoeken naar een aansluitende baan of HBO opleiding. Binnen onze MBO opleiding studeren steeds meer niveau 2 studenten (medewerker, 2 jarige opleiding) en studenten met autisme spectrum stoornis (ASS). Deze groep studenten, maar vooral de studenten met ASS, heeft regelmatig problemen met het vinden van een geschikt stagebedrijf. Niveau 2 en studenten met ASS krijgen geen intensieve begeleiding in voorbereiding op hun stage. Er wordt opgemerkt dat deze studenten het lastig vinden om te bedenken naar welk type bedrijf ze zouden willen gaan. Als ze de keuze gemaakt hebben, dan stellen ze het contact opnemen met het stagebedrijf vaak zolang mogelijk uit. Ik merk dat studenten met ASS moeite hebben op welke wijze ze contact moeten leggen met het stagebedrijf en welke afspraken gemaakt moeten worden. Ze ervaren het bellen of het inplannen van een eerste bezoek vaak als lastig. Ik merk regelmatig dat studenten bij de docent niet durven aan te geven dat ze niet weten hoe ze een bedrijf moeten zoeken.

Als de student uiteindelijk een stageplek gevonden heeft, gaat de stagebegeleider op stagebezoek. Tijdens een bezoek komt de begeleider van school er met enige regelmaat achter dat de student nog niet de handelingen beheerst die hij/zij behoort te beheersen. Dit kan in sommige gevallen leiden tot vertraging. De student weet vaak niet (meer) wat de doelstellingen van de stage zijn.

De middelen die de studenten voorafgaand aan hun stage ontvangen: een lijst met adresgegevens en websites van stageplekken. Ook ontvangen de studenten een stagerooster waarop de stagedagen zijn gearceerd. De coach en/of stagecoördinator vraagt de student af toe of ze al een stageplek gevonden hebben. Indien de stageplek is gevonden ontvangt de stagebieder twee weken voor aanvang van de stage een informatiebrief.

De zorgstructuur op het Landstede is uitgebreid. Studenten die extra begeleiding nodig hebben op welk gebied dan ook, worden door hun coach aangemeld bij de Student Advies en Begeleiding. De student moet zelf achter deze keuze staan en zelf een afspraak maken voor het eerste kennismakingsgesprek.

Graag wil ik gaan onderzoeken welke begeleiding een student met ASS nodig heeft in voorbereiding op zijn stage.

1.3 Doelstelling

Het uiteindelijke doel van dit onderzoek is het uitbrengen en onderbouwen van advies aan docenten van team Groen en Dier, waarin de wenselijke en noodzakelijke begeleiding van studenten met ASS voorbereidend op hun stage wordt gegeven. Het onderzoek zal daarbij kunnen bijdragen aan een fundamentele aanpassing van het begeleidingsbeleid van studenten met ASS op het MBO Groen. Door het toepassen van het advies zal er gestreefd worden naar meer passend onderwijs en daarbij naar minder vertraging of zelfs uitval binnen deze doelgroep.

1.4 Centrale vraagstelling

“Hoe kan een student met ASS op het MBO groen optimaal begeleid worden naar een stage?”

Onderzoeksvraag 1:

Wat heeft een student met ASS nodig in de begeleiding?

Deelvragen:

- Wat staat er in de literatuur beschreven over de onderwijsbehoeften van studenten met ASS op het MBO?
- Wat vinden de docenten van team Groen belangrijk in het begeleiden van studenten met ASS?
- Wat vinden studenten met ASS van de afdeling Groen belangrijk in de begeleiding?

Onderzoeksvraag 2:

Welke begeleiding wordt er nu geboden door docenten op Landstede aan studenten met ASS als voorbereiding op hun stage?

Deelvragen:

- Wat is de visie van de school over de inhoud van de begeleiding?
- Hoe ziet de inhoud van de stagevoorbereiding eruit voor studenten met ASS?

- Wat merkt de student met ASS nu van deze begeleiding?
- Hoe ervaart de student met ASS de begeleiding die geboden wordt voorbereidend op de stage?

Onderzoeksvraag 3:

Welke factoren spelen een rol bij de voorbereiding van de stage van een student met ASS?

Deelvragen:

- Wat zal volgens de studenten met ASS de inhoud moeten zijn van de voorbereidende stagebegeleiding?
- Wat zal volgens de docenten de inhoud moeten zijn van de voorbereidende stagebegeleiding?
- Wat vinden stagebieders belangrijk bij de voorbereidende stagebegeleiding?
- Welke rol kunnen ouders hierin spelen?
- Welke rol kan het Student Advies en Begeleiding hebben tijdens de stagevoorbereiding van een student met ASS?
- Welke elementen uit de huidige ondersteuning zijn bruikbaar voor de begeleiding van de studenten met ASS?

Hoofdstuk 2. Theoretisch kader

Dit theoretisch kader zal antwoord geven op de vraag wat de literatuur beschrijft over de onderwijsbehoeften van studenten met ASS op het MBO. In paragraaf 2.1 wordt beschreven wat de literatuur onder ASS verstaat. Daarna zal in paragraaf 2.2 worden ingegaan op de student met ASS in het MBO onderwijs. Afsluitend wordt in paragraaf 2.3 gekeken welke vormen van begeleiding gewenst zijn voor een student met ASS in het MBO onderwijs.

2.1 Wat is ASS?

De term Autisme Spectrum Stoornis (ASS) zal in dit onderzoek de verzamelnaam van drie ontwikkelingsstoornissen zijn die het meest voorkomen binnen het MBO Groen van Landstede. De volgende drie ontwikkelingsstoornissen worden uitgewerkt: autistische stoornis (klassiek autisme), het syndroom van Asperger en PDD-NOS. De studenten met ASS lijken in gedrag veel op elkaar en zijn daarom onder één paraplueterm samengenomen. Er zijn meerdere theorieën die autisme beschrijven, zoals: "Theory-of-mind" (TOM), "Central Coherence" (CC) en de "Planning and Executive Function" (EF) (Delfos, 2008; De Bruin, 2011; Vermeulen, 2002; Peters, 2002). Wanneer een student moeite heeft met de samenhang tussen losse elementen te zien en hieraan de juiste betekenis te geven, spreekt men van Centrale Coherentie. Studenten met een zwakke Centrale Coherentie hebben vaak een grote chaos van indrukken in hun hoofd. Ze nemen de wereld waar in kleine puzzelstukjes. Wanneer een student moeite heeft met het plannen van taken en het flexibel organiseren hiervan dan spreekt men over een beperking in de Executieve Functie. Daarnaast kan een beperkt zijn in het interpreteren van het gedrag van een ander. Dit betreft de Theory of mind (Peters, 2002), waarbij iemand moeite heeft het eigen innerlijk en dat van een ander te begrijpen. Iemand kan zich moeilijk inleven en heeft een beperkt vermogen om te begrijpen dat de ander iets over jouw gevoelens en gedachten kan weten. Bij een student met ASS werken bepaalde hersengebieden niet optimaal, of worden de prikkels tussen de hersengebieden niet goed doorgegeven (Delfos, 2008). De student verwerkt de informatie van zijn zintuigen als losse elementen in plaats van één geheel (De Bruin, 2011). Door deze stoornis kunnen verschillende beperkingen ontstaan (Haxe, Nijboer & Velderman, 2010; Vermeulen, 2002):

- Kwalitatieve beperkingen in de sociale interactie
- Kwalitatieve beperkingen in de communicatie
- Herhalende stereotiepe patronen van gedrag, belangstelling en activiteiten, dit kan problemen geven in de verbeelding.

Alle studenten zijn uniek, zo ook de studenten met een stoornis in het autistisch spectrum. De concrete problemen en behoeften die studenten met autisme hebben kunnen sterk van elkaar verschillen. Het is afhankelijk van de vorm, de ernst, de intelligentie, de ontwikkelingsfase en karaktereigenschappen van de studenten die natuurlijk bij elke student verschillen (Delfos, 2008).

2.1.1 De student met een Autistische stoornis (Klassiek Autism)

Voor de autistische stoornis worden verschillende benamingen gebruikt. Zo wordt het klassiek autisme, het Kannersyndroom of kernautisme genoemd. ASS is een psychiatrische stoornis en de American Psychiatric Association heeft in zijn handboek psychiatrische stoornissen (DSM-IV) beschreven waaraan voldaan moet worden om van een autistische stoornis te kunnen spreken.

Beperkingen moeten gevonden worden binnen drie criteria, namelijk; sociale interactie, communicatie en herhaalde stereotiepe patronen van gedrag, belangstellingen en activiteiten. De drie criteria zijn weer opgedeeld in aparte kenmerken, deze zijn vermeld achter de drie hoofdcriteria.

1. Sociale interactie: de studenten kunnen moeite hebben met non-verbaal gedrag zoals oogcontact, lichaamshouding en gezichtsuitdrukkingen. Ze zullen niet spontaan proberen plezier, bezigheden en prestaties te delen met anderen. Ze hebben vaak een gebrek aan sociale en emotionele wederkerigheid. De studenten hebben grote moeite met veranderingen en vinden het moeilijk met anderen om te gaan. Studenten met ASS zijn minder goed in staat emoties van anderen waar te nemen en daarop te reageren. Hierdoor is interactie soms lastig en missen de studenten de sociale ervaring die belangrijk is om zich te verplaatsen in de gedachtegang van een ander (Serra, 1998). Dit vermogen speelt een belangrijke rol bij de interpretatie van grapjes of overdrachtelijk taalgebruik, bij het voeren van gesprekken en het begrijpen van vragen of verzoeken van anderen. Dit laat zien dat de studenten soms moeite hebben met het sociale begrip en de sociale intuïtie. Dit maakt deze studenten vaker onzeker en angstig, waardoor ze zich vasthouden aan bekende regels en patronen.
2. Communicatie: Er kan een achterstand of afwezigheid van de taalontwikkeling zijn, zonder dat de student dit compenseert met gebruik van gebaren of mimiek. Als er wel sprake is van taal dan ziet men vaak een onvermogen om een gesprek te beginnen of gaande te houden.
3. Beperkte, herhaalde stereotiepe patronen van gedrag, interesses en activiteiten. De studenten met ASS zitten soms vast in specifieke, niet-functionele routines en rituelen. Ze kunnen stereotiepe en herhalende motorische handelingen vertonen. Studenten met autisme hebben een gefragmenteerde waarneming; het overzicht mist. Daarnaast kan iemand moeite hebben met het wisselen van de aandacht en het opslaan, verwerken en toepassen van informatie (Hermans - Franssen, 2005). Het anders waarnemen komt door een andere manier van verwerking in hun hersenen.

Kenmerkend voor de autistische denkstijl is een tekort aan samenhangend denken en een zwakke centrale coherentie (Vermeulen, 2002). Doordat studenten met ASS een specifieke denkstijl hebben is er op school behoefte aan concrete communicatie, een veilige en begrijpelijke sociale omgeving. Ook overzicht en voorspelbaarheid (Vermeulen, 2002) zijn belangrijke aspecten voor deze doelgroep.

ASS is een aangeboren ontwikkelingsstoornis, dat ingrijpt op alle gebieden van de persoonlijkheid, het is een pervasieve (diep doordringende) ontwikkelingsstoornis (Haxe et al., 2010). Erfelijke factoren spelen een grote rol bij ASS en het komt vaker voor bij jongens dan bij meisjes (Delfos, 2008).

Sommige studenten weten hun beperkingen goed te camoufleren, maar ASS zal nooit vergroeien en zal niet overgaan door therapie of een aangepaste opleiding (Peeters & Quak, 2002). Het overschatten van deze doelgroep van bijvoorbeeld de zelfstandigheid van de student is een groot risico (Haxe et al., 2010), dit geeft aan dat het onderzoek binnen team Groen het uitvoeren waard is.

2.1.2 De student met Stoornis van Asperger

Studenten met de Stoornis van Asperger (Asperger's Disorder) functioneren over het algemeen beter in het taalgebruik dan gewone studenten. Studenten met Asperger lijken verbaal sterk, maar het begrip van de taal is voor hen vaak moeilijk. De studenten hebben vaak meer moeite met visueel, ruimtelijke en motorische vaardigheden (Van Lieshout, 2009). De spraakontwikkeling is normaal, wel kan de communicatie soms een heikel punt zijn. Het gebrekkig kunnen inschatten van sociale interactie is een duidelijk kenmerk van een student met de Stoornis van Asperger (Delfos, 2008). De twee hoofdkenmerken bij dit type student zijn de sociale interactie en het herhaalde stereotype gedrag. Samengevat enkele kenmerken die men tegen kan komen bij studenten met de Stoornis van Asperger zijn:

- Naïef en op een onhandige manier contact maken.
- Een fascinatie hebben voor iets heel specifiek.
- Een goede grammaticale kennis.
- De woordenschat kan groot zijn, maar deze wordt niet optimaal ingezet tijdens de communicatie.

- Het praktisch inzicht kan gebrekkig zijn en daarbij kunnen ze een slechte motorieke coördinatie hebben (Wing, 2000).
- Deze studenten kunnen moeite hebben met sociale omgangsregels en het aangaan en onderhouden van vriendschappen. Het inleven in gevoelens van anderen is moeilijk voor deze studenten. Zo ook het bewustzijn van zijn of haar eigen gevoelens.

Wing (2000) geeft aan dat de Stoornis van Asperger het meest wordt gevonden bij studenten met een gemiddeld of bovengemiddeld intelligentieniveau. Vaak ziet men motorisch onhandige studenten met beperkingen die passen bij een autisme stoornis.

2.1.3 De student met PDD-NOS

Volgens Clijssen en collega's (2007) is PDD-NOS een soort restcategorie en wordt daarom wel eens een 'verlegenheidssdiagnose' genoemd. De student met een Pervasive Developmental Disorder Not Otherwise Specified (PDD-NOS), oftewel Pervasive ontwikkelingsstoornis wordt omschreven als iemand met tekorten in de communicatie, sociale interactie of het voorstellingsvermogen. Er is bij deze stoornis sprake van een ernstig tekort in één van de drie bovengenoemde gebieden. Omdat deze stoornis vaker op latere leeftijd begint, valt het niet binnen de criteria van een Autistische stoornis volgens Haxe en collega's (2010). Ook Clijssen en Leenders (2006) vinden dat deze studenten niet altijd voldoen aan de criteria van andere stoornissen binnen het ASS.

Over de omschrijving van PDD-NOS is een discussie gaande, omdat studenten met één van de hierboven genoemde stoornissen de classificatie PDD-NOS kunnen krijgen. Delfos (2008) en Van Lieshout (2009) beargumenteren dat bij de diagnose van PDD-NOS wordt uitgegaan van tenminste drie gebieden, waaronder één in de categorie sociale interactie. In de DSM-IV wordt de aandacht gelegd op emotioneel, sociale en motorisch gebied. In de puberteit kunnen deze studenten sneller een depressie ontwikkelen, zeker als ze cognitief goed functioneren. De studenten worden zich dan meer bewust van hun anders zijn en hun sociaal onvermogen. Van Lieshout (2009) merkt op dat het moeilijk is om in contact te komen met deze studenten en dat daardoor de informatie minder goed opgepikt en verwerkt wordt. De studenten hebben hierdoor meer moeite met de omgang met anderen. Immers, de sociale interactie wordt minder goed begrepen. In het MBO onderwijs wordt van studenten verwacht dat zij kunnen samenwerken en zelfstandig kunnen plannen, maar voor een PDD-NOS student is dit juist lastig. Hierdoor kunnen er problemen ontstaan in het uitvoeren van onderwijsactiviteiten.

2.2 De student met ASS en het MBO

Uit een onderzoek, uitgevoerd door de Nederlandse Vereniging van Autisme (NVA) en de Stichting Ombudsman (2005), kan worden geconcludeerd dat meer dan de helft van de studenten met autisme (54%) naar een reguliere school gaat. Een klein deel, namelijk 3,9%, gaat naar het middelbaar beroepsonderwijs (MBO). Uit het onderzoek is naar voren gekomen, dat de helft van de studenten op het MBO tevreden is over de deskundigheid van het personeel op school, het in de (eigen) waarde gelaten worden, de omgeving van de school en de communicatie met de docenten. Een kwart van deze groep is ontevreden en een kwart noch tevreden, noch ontevreden. De ontevreden studenten hadden voornamelijk klachten over te weinig begeleiding en deskundigheid op school, onvoldoende aanpassing van het lesmateriaal op school en de slechte communicatie tussen hulpverleners en begeleiders.

Wanneer de studenten met ASS het MBO instromen zitten ze in de puberteitfase. De adolescent beleeft deze fase doorgaans als een onrustige tijd (Loocke, 2004). Voor een adolescent met ASS komen er extra problemen bij omdat ze ook moeite hebben met het integreren van nieuwe ervaringen, met het inschatten van gevoelens en met de nieuwe uitdagingen (Schrurs, 2010). Door het beperkte zelfinzicht van studenten met ASS zullen ze niet snel ervaren dat ze een probleem hebben. Het taalgebruik van deze studenten kan vreemd zijn en ze kunnen een starre wijze van denken en handelen hebben (Van Berckelaer-Onnes, & Van Engeland, 1986). Frith (2003) noemt dat de student met ASS

problemen heeft met het plannen en het onder controle houden van het eigen gedrag. Het executief functioneren betreft het cognitieve controleproces die het gedrag van de mens reguleert. Dit is van belang voor een verschillend aantal dagelijkse vaardigheden. Tevens geeft hij aan dat de ontwikkeling van de executieve vaardigheid al in de kinderperiode begint en doorloopt tot verder in de adolescentieperiode. Frits (2003) geeft ook aan dat deze tekorten bij de adolescent met ASS tot uiting komen in het moeite hebben met organiseren en plannen van huiswerk, de vrije tijd en vakanties. Het tekort aan sociale vaardigheden is bij deze studenten ook merkbaar. Een adolescent met ASS is in de puberteit veelal bezig met overleven. Overleven op straat, school en thuis. Er is minder ervaringen opgedaan doordat de periode van experimenteren op sociaal gebied anders is verlopen. Het opbouwen van vertrouwen in zichzelf en de omgeving, is bijna onmogelijk als ervaringen niet als een leermoment blijven hangen (Loocke, 2004).

De begeleiding van studenten met ASS is tijdens de onderwijs carrière een belangrijk proces. Kannerhuis (2007) geeft in zijn onderzoek aan, dat naast de begeleiding op school ook de weg naar stage en de overgang naar werk minstens zoveel ondersteuning vraagt.

2.3 Begeleiding van studenten met ASS

Ondanks de verschillen tussen de stoornissen en onderlinge unieke eigenschappen van studenten met ASS, hebben studenten baat bij dezelfde begeleiding. Voor deze doelgroep is structuur, verduidelijking van de communicatie, veiligheid en een voorspelbare overzichtelijke leeromgeving, acceptatie en een emotioneel neutrale omgeving van groot belang (Van Lieshout, 2009). De onderwijsbehoeften, dus datgene wat een student nodig heeft om een bepaald onderwijsdoel te bereiken, moeten bepaald worden (Pameijer, Beukering, Schulpen & Veire, 2010). Het is belangrijk om te kijken naar de specifieke problemen van die ene student. Volgens Schrurs (2010) en Delfos (2008) is de student met ASS de deskundige, de probleemeigenaar en dus ook de bron van oplossingen.

Uit het voortgezet onderwijs stromen steeds meer studenten met ASS door naar het MBO. Voor de student is deze overgang niet altijd gemakkelijk, de student met ASS ervaart soms onbegrip of ondervindt studieproblemen (Clijssen et al., 2007).

Binnen het MBO staan de competenties; zelfverantwoordelijkheid, zelfstandigheid en samenwerken hoog in het vaandel. Doordat studenten met ASS vaak moeite hebben met het organiseren en plannen van activiteiten, de integratie van verspreide informatie, zelfcontrole, zelfreflectie en de sociale- en communicatieve vaardigheden ondervinden ze, zoals al eerder aangegeven, soms problemen met het onderwijssysteem van het MBO. De inbreng van ouders wordt binnen het MBO nog wel eens vergeten, docenten willen de studenten graag zelfstandig opleiden. De inbreng van ouders kan voor een belangrijke aanvulling zorgen. Ouders zijn ervaringsdeskundig op het gebied van de behoeften van hun kind (Pameijer, Beukering, & Lange, 2009). Met deze inbreng kan de docent in staat zijn de student beter te begrijpen. Wanneer er vanuit handelingsgericht werken een positieve samenwerking tussen school en ouders plaatsvindt, kan het welbevinden en de schoolprestaties van de student toenemen (Pameijer, 2010).

Enkele belangrijke begeleidingskenmerken worden hieronder uitgewerkt.

- **Bewaking:** een goede docent/begeleider bewaakt in hoeverre een student met ASS de activiteiten uitvoert. De manier waarop de activiteiten uitgevoerd worden is van groot belang.
- **Doorvragen:** bij sommige studenten met ASS is het eigen beeld van functioneren te optimistisch. Dit staat het vragen om hulp en een actieve benutting van begeleiding in de weg. Het is belangrijk dat docenten doorvragen bij het vermoeden dat de student met ASS moeite heeft met het onderwerp of matig presteert. De student zal zelf gemakkelijk antwoorden met 'ik snap het wel, het gaat wel goed of ik heb geen vragen'. Studenten met ASS vinden het maken van keuzes moeilijk (Clijssen et al.,

2007). Vaak maken studenten dan geen keuzes of stellen deze steeds uit. Wanneer de student eenmaal een keuze maakt, dan vloeit deze vaak voort uit het vertrouwde bekende en worden er geen alternatieven overwogen. De hulp van docenten is vaak gewenst bij het maken van keuzes.

- Positief benaderen: veel studenten met ASS hebben geen reëel beeld van hun capaciteiten en mogelijkheden. Het is belangrijk dat emotionele problemen worden voorkomen. Daarom moet de docent aansluiten op de positieve mogelijkheden van deze studenten en ze expliciet waarderen voor inspanningen op school en thuis (Van Lieshout, 2009).
- Herkenning: als docent is het belangrijk dat je emoties en weerstanden bij de student kan herkennen, benoemen en erkennen.
- Ouders: naast de school speelt ook het gezin een belangrijke rol in het goed functioneren van de student op school. Van Doorn (2001) geeft aan dat de situatie van de ouders en het gezin in het algemeen ook nadrukkelijk de aandacht verdient. Een belangrijke beschermende factor voor een student met ASS is onder andere een goede samenwerkingsrelatie tussen school en ouders. Ouders zijn vaak de ervaringsdeskundigen in de omgang met hun kind (Van Doorn, 2001).

2.3.1 De Docent

Het is belangrijk dat docenten beseffen, dat de student met ASS niet doelbewust de docent probeert dwars te zitten of dat de student wil opvallen in de klas. Studenten met ASS weten vaak niet hoe ze zich moeten gedragen. Het moeilijke gedrag dat ze kunnen vertonen is eerder een uiting van onmacht dan van onwil, geven Clijsen & Leenders (2006) aan. Wanneer docenten proberen om het gedrag te begrijpen, kunnen ze veel voor deze studenten betekenen. De docent moet er vanuit gaan dat deze studenten niet aanvoelen wat je wel en niet kunt 'maken'. Sarcasme en ironie kunnen niet geplaatst worden, de studenten vatten letterlijk op wat gezegd wordt.

Hattie (2003) concludeert uit onderzoek dat deskundige docenten betrokkenheid en zorg bieden aan de studenten. Ze zijn bereid open te staan voor wat de student nodig heeft. Door het betrekken van de student bij het leren en hun ontwikkeling wordt er verantwoordelijkheid en motivatie gecreëerd. Het leren wordt hierdoor beheersbaar gemaakt. Dit geeft de student meer vertrouwen door het geloof in eigen kunnen (of niet kunnen). De relatie tussen student en docent is van groot belang om de student plezier te laten beleven aan de eigen prestaties en gemotiveerder te zijn voor nieuwe opdrachten. De begeleiding van de student zal gemakkelijker gaan, wanneer de veiligheid en motivatie tussen docent en student gewaarborgd is. Wanneer de student met ASS niet kan voldoen aan de competenties, zal er samen moeten worden gekeken naar compensatie om de student wel gemotiveerd te houden (Van de Gaag 1993).

Aanpassingen van de lesstof:

- Kleine opdrachten: belangrijk is structuur in tijd en organisatie. De docent moet er voor zorgen dat de student het onderwerp kan volgen en daarbij een relevante reactie kan geven. De informatie moet voor een student met ASS concreet en letterlijk worden uitgelegd. De studenten hebben de neiging afhankelijk te worden van het geleerde en de voorspelbare regels, routines en structuren. Als er wijzigingen in de regels, routines en structuren ontstaan, kan dit een grote invloed hebben. Als er structuur wordt aangebracht in de leeromgeving van de student met autisme helpt dat goed. Ook andere studenten hebben baat bij een gestructureerd onderwijsleerproces.
- Grote opdrachten: analyseer de opdrachten in veel tussenstappen, dit maakt het voor de student overzichtelijker en daardoor beter begripbaar.

- Handvatten voor zelfsturing: het hoort bij de levensfase van de adolescent om zelf dingen uit te willen zoeken, zonder hulp en bemoeienis van een volwassene. De docent moet daarom handvatten bieden om de student zelfsturing te geven (Beumer - Peeters, 2010).

Specifieke leer- en hulpmiddelen:

- Voorspelbaar leslokaal: studenten hebben behoefte aan een vaste werk-, praat- of eetplek.
- Ondersteuning: Een student met ASS heeft baat bij ondersteuning van bijvoorbeeld; visuele ondersteuning, organisatorische ondersteuning zoals aangepast papier, uitgewerkte roosters, gemarkeerde teksten of timers (Van Lieshout, 2009).

Communicatie ten aanzien van werkhouding en leeractiviteiten:

Goede communicatie: een goede communicatie van docenten naar studenten met ASS is belangrijk. De studenten hebben behoefte aan concrete, expliciete, positieve communicatie, welke bij voorkeur visueel wordt ondersteund. Meerdere aanbevelingen om rekening mee te houden volgen hieronder (Haxe, Nijboer & Verderman 2010; Clijsen & Leenders 2006; Van Lieshout, 2009; Burmaster, 2009; Vermeulen, 2002).

- Gebruik korte, kernachtige zinnen en geef één opdracht per zin.
- Zorg voor expliciete en volledige informatie. Zeg precies wat je bedoelt door bij de opdracht aan te geven wat de student, wanneer, waar en met wie moet gaan doen.
- Hanteer een rustig tempo en wees voorzichtig met het stellen van eisen ten aanzien van werktempo, werkdruk en stress.
- Overvraag een student niet en geef veel positieve feedback. Prijs een student wanneer het zelf initiatief neemt en confronteer de student niet met falen.
- Kondig veranderingen van tevoren aan en visualiseer deze waar mogelijk is.
- Verduidelijk moeilijke begrippen en ga middels 'terugvragen' na of de instructies goed zijn overgekomen.
- Leer vaardigheden en gedrag aan door veel herhaling, inprenten, voorzeggen en uitleggen.
- Noem bij een klassikale instructie de naam van de student.
- Geef de student voldoende bedenkt- of voorbereidingstijd.
- Wees consequent naar de studenten toe.
- Biedt extra hulp bij groepswork, denk na over de samenstelling van de groep, laat eventueel de student met ASS individueel werken tijdens groepswork (working-apart-together)
- Bescherm de student tegen pesterijen. Grijp direct in bij signalen van pesten, zodat de sociale omgeving voor de student zo veilig mogelijk wordt gemaakt. Laat eventueel een klassenvoorlichting over ASS geven of stel een buddy of 'circle of friends' aan ter bescherming van de student.
- Houdt nauw contact met ouders.

Schrurs (2010) noemt enkele belangrijke punten die kunnen zorgen voor een duidelijk gesprek met een student met ASS. Een student met ASS kan een gestructureerde aanpak en hulp bij agendaplanning als prettig ervaren. Wanneer communicatie feitelijk wordt gehouden is dit voor een student het meest duidelijk. Handvatten die hierin geboden kunnen worden zijn, het letterlijk herhalen wat de student zegt en veel samenvatten. Wanneer een gesprek gestart wordt, moet er rekening worden gehouden met het inlevingsvermogen van de student en de manier van afstemmen op de student. Bij sommige studenten met ASS is het verstandig tijdens een gesprek het spreektempo te vertragen vanwege de trage informatieverwerking. De student met ASS kan zelf een latere reactie geven, waardoor er een minder tactische timing en beurtname plaats kan vinden. Delfos (2008) geeft aan dat het belangrijk is dat de student zichzelf leert ontdekken. De docent kan hierin sturen door bijvoorbeeld een socratisch gesprek aan te gaan met de student om tot echte communicatie te komen. Wanneer de docent meer vragen zal stellen en vooral de student zelf stimuleert te vertellen, zal de student de deskundige zijn. Deze manier van gespreksvoering zal meer inzicht geven in de denkwijze van de studenten met ASS. De studenten hebben zelf de regie in handen, kunnen hieruit conclusies trekken en hun zelfbeeld positiever waarderen. Deze analytische stijl van gespreksvoering zal aansluiten bij de cognitieve leerstijl van studenten met ASS, wel vraagt deze manier meer ervaring, tijd, geduld en kennis van de docent.

2.3.2 De begeleiding van een maatje (buddy)

Zoals eerder genoemd onder het kopje begeleidingsmogelijkheden, kan er een gunstig effect ontstaan als een student met een handicap of stoornis begeleid wordt door een maatje (buddy of tutor). Een maatje moet op de hoogte zijn van de ondersteuningsbehoeften van de student en van de school supervisie ontvangen. De afstemming tussen het maatje en de coach moet duidelijk zijn. Er kan gekozen worden voor een maatje uit de eigen klas of een ouderejaarsstudent uit de eigen studierichting. Het maatje kan de student met ASS wegwijzen maken in de school, studie, het sociale leven, helpen bij de planning en organisatie, contacten leggen met medestudenten en hulp bieden bij de uitvoering van opdrachten. Wanneer in de klassen geen geschikt maatje aanwezig is, kan de student met ASS binnen Landstede gebruikmaken van 'Maatje op Maat'. Maatje op Maat is een aanvullend aanbod voor studenten die de steun missen in hun directe omgeving, terwijl ze daar voor hun persoonlijke en beroepsmatige ontwikkeling wel behoefte aan hebben. De Maatjes zijn voornamelijk oud-collega's van Landstede, maar ook andere betrokken volwassenen uit de samenleving. Deze Maatjes willen hun werk- en levenservaring inzetten om studenten tijdens hun schoolloopbaan bij te staan en de kansen op een succesvolle schoolcarrière te vergroten. De Maatjes kunnen de student adviseren en ondersteuning bieden, een luisterend oor zijn en hulp bieden bij het regelen van allerlei praktische zaken.

2.3.3 Voorbereiding van de BPV (stage)

De beroepspraktijkvorming (BPV) is een essentieel onderdeel van de beroepsopleiding. De voorbereiding op de BPV kan worden opgevat als een optimalisering van de beginsituatie (Onstenk, 2000). Het is volgens hem van essentieel belang dat vooraf voldoende kennis wordt opgedaan en de student inzicht heeft in de eisen en mogelijkheden van de BPV. Een goede voorbereiding voor de BPV ziet hij alleen tot stand komen wanneer zowel de BPV-biedende organisatie, de school en de student nauw betrokken zijn. De BPV kan volgens hem pas tot een succes komen wanneer er gezamenlijk gezorgd wordt voor een goede informatievoorziening en dat tevens alle partijen gemotiveerd zijn. Een goede relatie binnen de begeleidingsdriehoek (student/bedrijf/school) is hierbij van belang.

Hoofdstuk 3. Opzet van het praktijkgericht onderzoek

Het doel van dit praktijkgerichte onderzoek is het uitbrengen en onderbouwen van adviezen aan docenten van team Groen en Dier, waarin de wenselijke en noodzakelijke begeleiding van studenten met ASS voorbereidend aan zijn of haar stage zal worden aangegeven. Naar aanleiding van theoretisch onderzoek zal er gekeken worden naar de onderwijsbehoeften van een ASS student. Studenten, docenten en stagebieders geven middels onderzoeksinstrumenten aan hoe zij de stagevoorbereiding momenteel ervaren. Door de uitkomsten van de verschillende instrumenten met elkaar te vergelijken is het mogelijk een antwoord te geven op de centrale onderzoeksvraag: *“Hoe kan een student met ASS op het MBO groen optimaal begeleid worden naar een stage?”*

3.1 Doelgroepen

Om een beeld te krijgen in hoeverre de studenten de stagevoorbereiding als prettig ervaren, is er onderzoek gedaan onder een groep studenten met ASS (N= 10) en studenten zonder ASS (N= 16). De studenten zitten in leerjaar 1 en 2 en komen uit verschillende studierichtingen binnen Groen en Dier. Naast genoemde studenten hebben ook de docenten van team Groen en Dier (N=10) deelgenomen. Ook de stagebieders (zij hebben de ASS studenten begeleid) hebben deelgenomen aan dit onderzoek (N=4). De docenten hebben een leeftijd tussen de 23 – 52 jaar en zijn minimaal 2 jaar lesgevend en stagebegeleidend bij team Groen.

Van de ervaren collega's van niveau 1 opleiding (AKA) en van het Student Advies en Begeleiding werden verschillende tips en begeleidingsadviezen voor studenten met ASS ontvangen. Er zijn bij dit onderzoek in totaal 44 personen betrokken. Al deze personen zijn verbonden aan het ROC Landstede, landschap Groen en Dier.

Studenten met ASS	Studenten zonder ASS	Docenten	Stagebieders
N	N	N	N
10	16	10	4

Tabel 1. Onderzoek deelnemers verdeeld over de groepen

3.2 Documenten

Om de deelvragen te beantwoorden werden er, naast de literatuur, diverse documenten bestudeerd. Schooldocumenten waaronder strategienota, studiegids en de BVP- gids (bijlage 4) zijn ingezet om deelvragen 2.1, 3.5 en 3.6 te kunnen beantwoorden.

3.3 Meetinstrumenten

De onderzoeker heeft in januari 2012 met de Landschapsmanager gesproken over de mogelijkheden voor onderzoek. Tijdens het gesprek werd door de onderzoeker aangehaald dat niveau 2 studenten zelfstandig werken op het rooster hebben staan. Echter, de begeleiding van studenten met specifieke onderwijsbehoeften bij team Groen en Dier is tot dan toe een onderwerp waar nauwelijks aandacht voor is. Om het belang van onderzoek te benadrukken heeft de onderzoeker de feedback van kritische volgers (stagebieders) besproken. Normaliter geven stagebieders feedback op de stagebegeleiding door middel van het invullen van een vragenlijst. Ook wordt er na afloop van een proeve van bekwaamheid via een feedbackformulier om reactie gevraagd. De Landschapsmanager gaf een positieve reactie op het gekozen onderwerp. De stagevoorbereiding van studenten met specifieke onderwijsbehoeften werd daarna als onderzoeksonderwerp verder uitgewerkt. Na het

opstellen van concrete onderzoeks- en deelvragen, werd het onderzoek voortgezet. In februari 2013 werd de literatuur- en documentenstudie afgerond en werd er een ontwerp gemaakt van de semigestructureerde vragenlijst voor studenten met ASS (bijlage 1) en vragenlijsten voor docenten (bijlage 2). Deze meetinstrumenten worden gebruikt om de meningen te peilen over de kwaliteit van de huidige stagevoorbereiding. De docenten begeleiden de studenten bij hun stages.

Bij het ontwerp van de vragenlijsten werd er input en feedback van het SAB en AKA docenten in verwerkt. Het doel van deze vragenlijsten betreft het verkrijgen van antwoord op verschillende deelvragen (1.2, 1.3, 2.2, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 3.4 en 3.6). Hierbij moet worden opgemerkt dat er kleine verschillen bestaan in de uitgezette vragenlijsten voor studenten en docenten. Zo bevat de vragenlijst voor docenten bijvoorbeeld de vraag of docenten bekend zijn met de term ASS.

Het zijn eenvoudige vragenlijsten met stellingen. Studenten hebben antwoord gegeven middels een vierpuntsbeoordelingsschaal. Voor deze gecompriëerde schaal is bewust gekozen om de keuzemogelijkheden voor de studenten met ASS zo beperkt mogelijk te houden. Daarnaast is het een voordeel dat studenten op een 4 puntschaal niet voor de middenweg kunnen kiezen. De vragenlijst bevat een introductie, waarin de bedoeling van het onderzoek wordt verduidelijkt (Harinck, 2010). Deelvraag 1.2 en 1.3 zijn in de vragenlijst niet voldoende aan de orde gebracht. Via een kringgesprek aan de personeelstafel is hier de aandacht op gevestigd om alsnog de benodigde informatie te verkrijgen.

In de periode van 11 maart en 22 april werden de uiteindelijke vragenlijsten onder de studenten en docenten uitgezet. De stagebieders werden geïnterviewd tussen 15 april en 5 mei. Om na te gaan hoe de stagebieders de voorbereiding van de studenten met ASS ervaren, werden enkele stagebieders geïnterviewd. Het interview (bijlage 3) bestaat uit open vragen, hier is bewust voor gekozen. Volgens Harinck (2010) leveren open vragen de meeste informatie op. Ten tijde van het interview kon de onderzoeker indien nodig verdiepende vragen stellen of de situatie laten concretiseren. De respondent was in de gelegenheid vragen te stellen ter verduidelijking. Op 13 mei zijn de uitkomsten van de vragenlijsten en de interviews bekend en deze werden verwerkt in een eindverslag.

3.4 Triangulatie

Een belangrijk kwaliteitscriterium in het praktijkonderzoek is de triangulatie; het gebruik van meerdere gegevensbronnen (Harinck, 2010). Door triangulatie zal de betrouwbaarheid van het onderzoek vergroot worden. Per deelvraag wordt er gestreefd naar het meest valide en betrouwbare meetinstrument. In dit onderzoek wordt er veel op subjectieve gegevens gebaseerd. Bij de onderzoeksvragen wordt er gebruik gemaakt van triangulatie, zowel qua informanten (docenten, studenten en stagebieders) als qua informatiebronnen (vragenlijsten, literatuur, schooldocumenten en interview). Vanuit verschillende invalshoeken wordt er naar de stagebegeleiding van studenten met ASS gekeken. Op deze manier zijn er verschillende gegevensbronnen waar mee gewerkt wordt en kan er in hoofdstuk 5 een gedegen conclusie worden getrokken.

3.5 Kennisdeling

Na het afronden van dit praktijkgericht onderzoek zal de onderzoeker graag de opgedane kennis delen. De aanbevelingen zullen volgend schooljaar worden uitgewerkt in een duidelijke handleiding en lessenserie. Na de inzet van handleiding en lessenserie zou een vervolgonderzoek tot de mogelijkheden behoren om de betrouwbaarheid van dit onderzoek te doen toenemen.

3.5.1 Teamleden

Om een goede stagevoorbereiding een prominente plaats te geven binnen onze onderwijspraktijk, wil de onderzoeker graag haar kennis en ervaringen delen met collega's. De onderzoeksresultaten worden door de onderzoeker aan team Groen en Dier gepresenteerd aan het begin van het nieuwe schooljaar. Het eindverslag zal ook op intranet geplaatst worden, zodat iedere collega er altijd bij kan.

3.5.2 Directie

De onderzoeker zal begin volgend schooljaar het onderzoek terugkoppelen aan de directie. Tijdens de innovatiedag in april 2014 is er een mogelijkheid om het onderzoek te presenteren aan meerdere collega's. De onderzoeker hoopt hierbij collega's uit andere teams en van andere vestigingen van ROC Landstede het belang van een goede stagevoorbereiding voor studenten met ASS in te laten zien.

3.5.3 Student Advies en Begeleiding

Het Student Advies en Begeleiding heeft de onderzoeker tijdens dit onderzoek bijgestaan met het beantwoorden van vragen. Met hen wil de onderzoeker graag de opgedane kennis delen en wellicht kan dit onderzoek bijdragen aan een betere samenwerking tussen het SAB, de docent en student voorbereidend en ten tijde van de stage.

3.5.4 AKA- opleiding (Niveau 1)

Tot slot wil de onderzoeker de bevindingen delen met de opleiding AKA voor niveau 1 studenten. Binnen deze opleiding zijn er studenten met specifieke hulpvragen. In dit onderzoek kunnen bruikbare onderwijsbehoeften voor de studenten en ondersteuningsbehoeften voor docenten genoemd zijn.

Hoofdstuk 4. Resultaten

Dit hoofdstuk geeft de resultaten van het onderzoek weer. Er zal antwoord gegeven worden op de onderzoeks- en deelvragen. Per deelvraag worden de resultaten weergegeven en indien nodig toegelicht.

Om gegevens te verkrijgen zijn de volgende onderzoeksinstrumenten gebruikt:

- vragenlijst (studenten met ASS, studenten zonder ASS en docenten)
- interviews (stagebieders)
- documenten (strategienota, BPV- gids en studiegids).

Het grootste deel van de vragenlijst levert kwantitatieve gegevens op. Door de meetbare gegevens kunnen deze worden uitgedrukt in een getal (Harinck, 2010). De open vragen in de vragenlijst en de interviews leveren kwalitatieve gegevens op. De verscheidenheid is groter en de gegevens zijn minder gestructureerd.

4.1 Resultaten op onderzoeksvraag 1: Wat heeft een student met ASS nodig in de begeleiding?

4.1.1 Wat vinden de docenten van team Groen en Dier belangrijk in het begeleiden van studenten met ASS?

Bij docenten (n= 10) van team Groen en Dier is een vragenlijst afgenomen. Alle docenten gaven aan bekend te zijn met de term ASS. De docenten vinden het belangrijk dat studenten met ASS duidelijkheid, orde, structuur, voorspelbaarheid en regelmaat krijgen. Hierbij zal vooral verheldering tijdens uitleg en een duidelijke organisatie belangrijk zijn. Studenten moeten de mogelijkheid krijgen gerichte vragen te stellen. Ook valt het hen op dat studenten meer sturing nodig hebben tijdens groepsopdrachten. Docenten ervaren soms tijdgebrek om aan de onderwijsbehoeften van deze studenten te voldoen. De docenten noemen in het gesprek dat het belangrijk is dat studenten met ASS extra ondersteuning van het SAB aangeboden krijgen. De extra ondersteuning kan bijvoorbeeld gericht worden op de sociale vaardigheden van de student of inzichtelijk maken welke hulpvragen de student heeft.

4.1.2 Wat vinden studenten met ASS van de afdeling Groen belangrijk in de begeleiding?

Er zijn verschillende interventies die de studenten met ASS (n= 10) belangrijk vinden. De studenten geven aan dat ze een duidelijke structuur in de les als prettig ervaren. Ze krijgen bij voorkeur korte duidelijke opdrachten en ondersteuning bij groepsopdrachten. Enkele studenten vinden het om geholpen te worden bij het plannen. De docent mag van hen controleren of ze werkelijk het huiswerk genoteerd hebben in de agenda.

De studenten noemen dat ze het prettig zouden vinden, dat wanneer er bijzonderheden op school plaatsvinden, bijvoorbeeld een activiteit, ze dit vroegtijdig te horen krijgen.

4.2 Resultaten onderzoeksvraag 2: Welke begeleiding wordt er nu geboden door docenten op Landstede aan studenten met ASS als voorbereiding op hun stage?

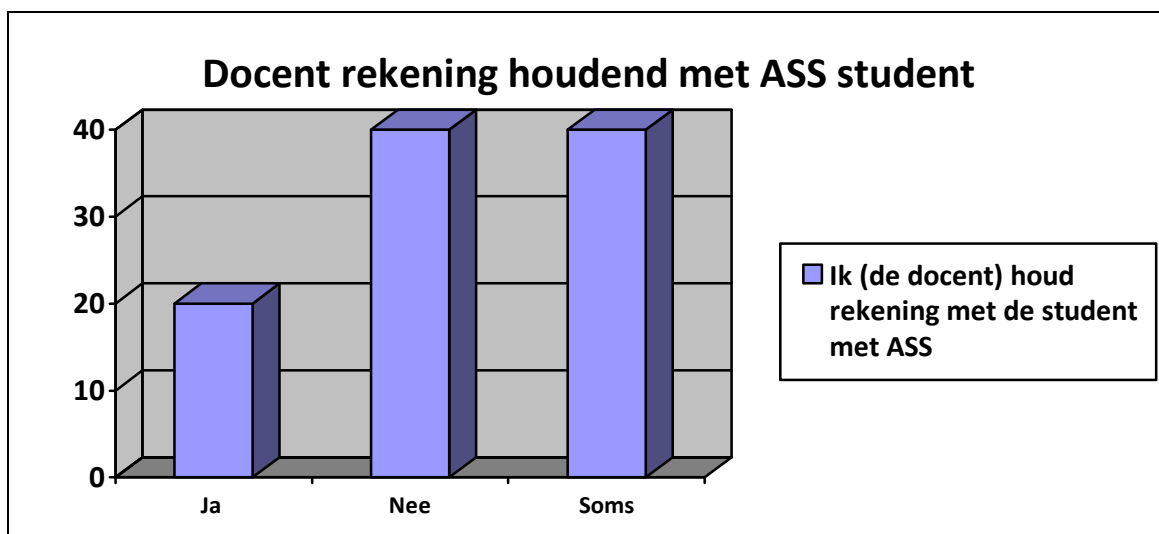
4.2.1 Wat is de visie van de school over de inhoud van de begeleiding

Landstede gaat voor waardevol leren, leven en werken, zoals vermeld in de strategienota van Landstede. Landstede vindt dat elke student de mogelijkheid moet krijgen om zijn of haar talenten te ontwikkelen, zodat de student zich goed kennen reddend in de maatschappij. De ontmoeting met de ander staat hierbij centraal. Landstede heeft en vraagt respect voor ieders eigenheid en heeft en vraagt bewuste aandacht voor zingevingsvragen. In de ontwikkeling van de student, staat de docent de student als coach terzijde. Samen werken ze eraan dat de student beroepsbekwaam wordt. De student is pas bekwaam als er wordt gehandeld zoals in de betreffende beroepscontext en situatie van hen verwacht mag worden. De docenten houden in de begeleiding rekening mee, dat in het beroep er zowel inhoudelijke, vakmatige als persoonlijke en communicatieve competenties een rol spelen. Als basis voor het leren worden er leercompetenties gevormd, die de studenten in staat stellen hun leerproces zo zelfstandig mogelijk te plannen, uit te voeren en te evalueren. Landstede geeft leren in de praktijk op vele manieren vorm. Eén van deze manieren van praktijkleren is de stage. De student zoekt, eventueel samen met de coach, naar een bedrijf of organisatie die het best past bij de student op dat moment. In een gesprek wordt er afgesproken wat de student wil gaan leren, waar de student dat wil doen, hoe de student dat doet en wie de student gaat begeleiden. Het doel is om studenten goed voor te bereiden op het leren buiten school.

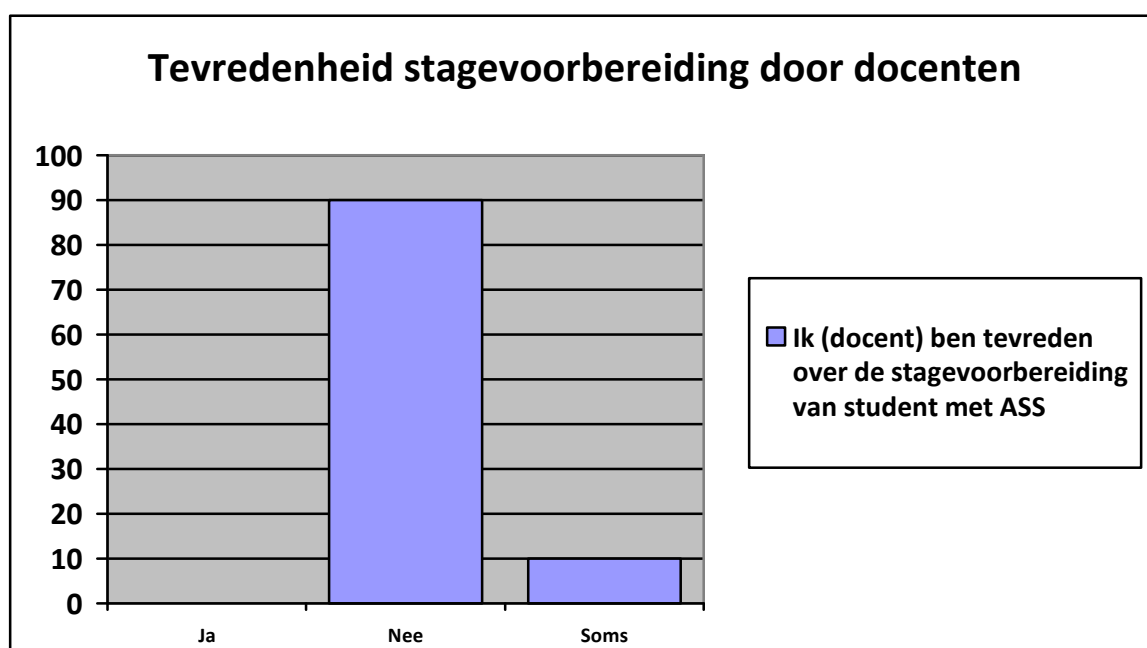
4.2.2 Hoe ziet de inhoud van de stagevoorbereiding eruit voor studenten met ASS?

Tijdens de introductieweek in leerjaar 1 worden studenten bekend gemaakt met de aankomende stageperiode. De studenten krijgen de BPV- gids uitgereikt en een korte uitleg over de stage. De studenten kunnen zelf de informatie in de BPV- gids nalezen. Tijdens de studie worden de studenten door de BPV-coördinator en vakdocent op de hoogte gebracht van de stageperiode. Ze informeren de studenten over de inhoud van de stage, mogelijke stageplekken, de stageopdrachten, de verantwoordelijkheden en verplichtingen van het bedrijf en de manier van beoordeling van de stage. Tevens geven ze de opdracht tot het zoeken van een BPV- bedrijf met uitleg hoe de student een gecertificeerd bedrijf kan vinden. De BPV- coördinator zorgt voor de aanvraag van een POK (praktijkovereenkomst), waardoor de student verzekerd is tijdens de stage. De brief naar het BPV- bedrijf wordt verzonden. Hierin staan concrete afspraken met het bedrijf over de vorm en inhoud van de stage, de manier en frequentie van de begeleiding en beoordeling.

De begeleiding van de studenten voorbereidend op hun stage gaat bij bijna alle docenten op dezelfde wijze. Docenten noemen dat ze bijna geen onderscheid maken tussen een reguliere student of een student met bijvoorbeeld ASS. Figuur 1 bevestigt dit doordat 80% aangeeft bijna geen onderscheid te maken in de begeleiding van deze studenten. Docenten zijn niet tevreden over de stagevoorbereiding die ze momenteel geven aan studenten met ASS. In figuur 2 is duidelijk te zien dat 90% van de ondervraagde docenten ontevreden is over deze stagevoorbereiding.

Figuur 1: In de uitwerking is zichtbaar of de docent (N= 10) rekening houdt met de student met ASS tijdens de stagevoorbereiding

Figuur 2: Overzicht van de tevredenheid onder de docenten (N=10) over de stagevoorbereiding

4.2.3 Wat merkt de student met ASS nu van deze begeleiding?

Uit de vragenlijst komt duidelijk naar voren dat de student met ASS op verschillende manieren merkt dat er een voorbereiding op de stage is. In Figuur 3 wordt aangetoond dat ze goed weten bij wie ze terecht kunnen voor vragen betreffende de stage. Niet iedere student ziet dat er een voorbereiding is op het eerste kennismakingsgesprek, voorafgaande de stage.

In het onderstaande figuur zijn vijf stellingen opgenomen waarop studenten aangeven hoe ze de stagevoorbereiding ervaren.

De volgende stellingen zijn opgenomen in figuur 3:

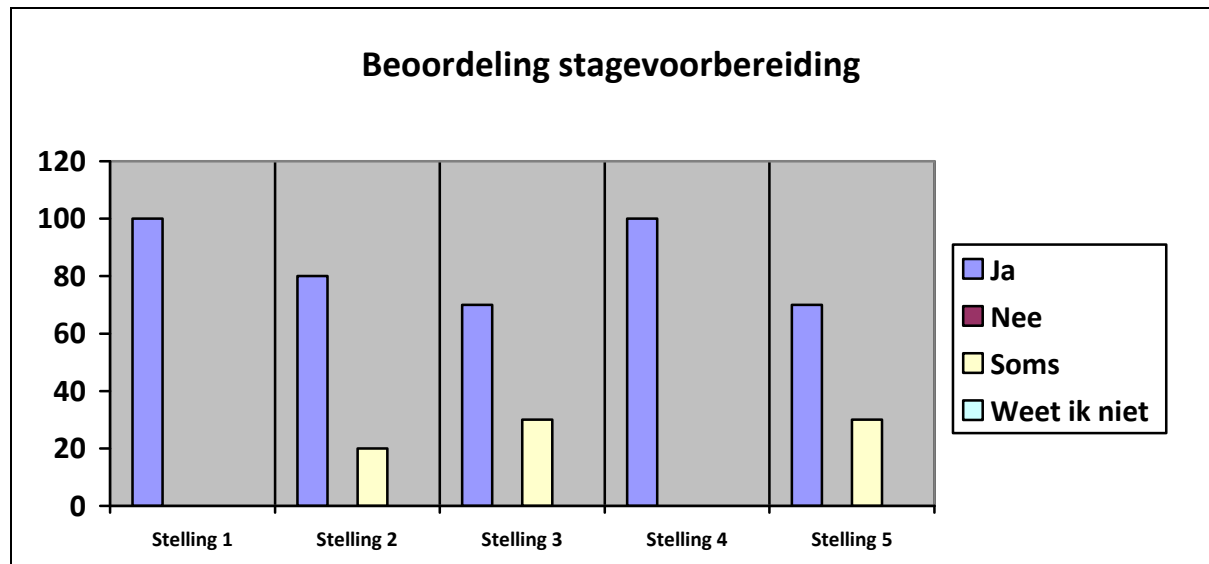
Stelling 1: De datum van stage krijg ik duidelijk door

Stelling 2: Ik weet hoe ik een bedrijf moet zoeken

Stelling 3: Ik weet wat mijn stageopdrachten zijn

Stelling 4: Ik weet bij wie ik moet zijn met vragen

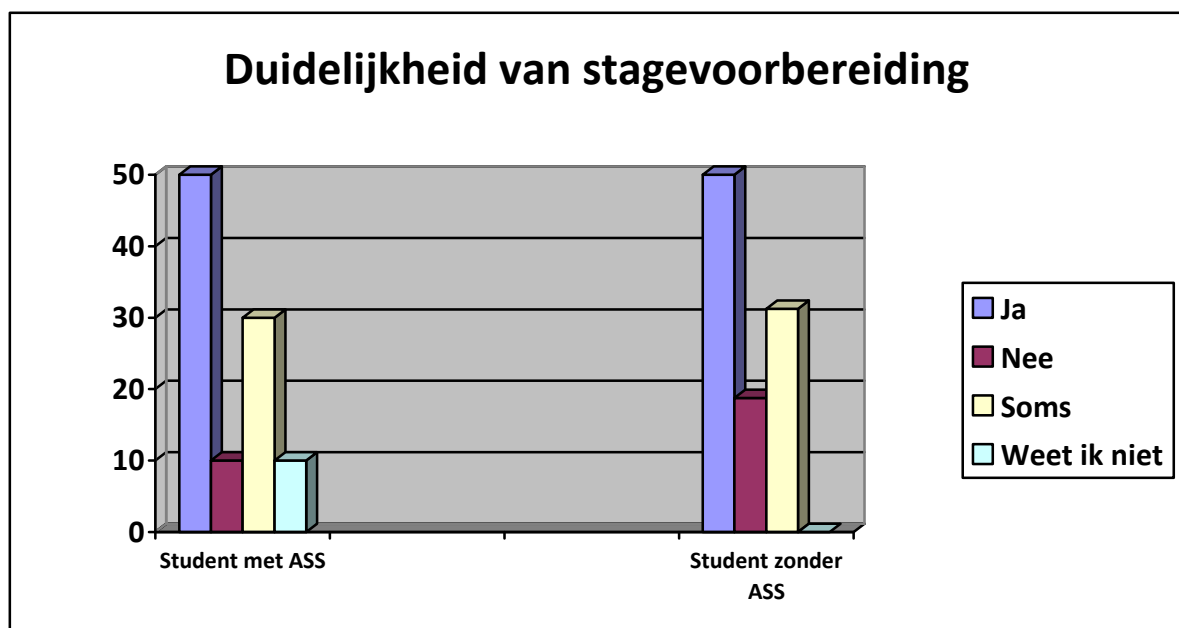
Stelling 5: Ik word voldoende voorbereid op het 1e kennismakingsgesprek

Figuur 3: De score laat de waarde van de beoordeling van studenten (N=10) zien over de voorbereiding van de stage

4.2.4 Hoe ervaart de student met ASS de begeleiding die geboden wordt voorbereidend op de stage?

De helft van de studenten met ASS (N=10), maar ook de helft van de studenten zonder diagnose ASS (N=16) ervaren de stagevoorbereiding als duidelijk. De andere helft geeft bij deze vraag aan de voorbereiding niet of soms niet duidelijk te vinden.

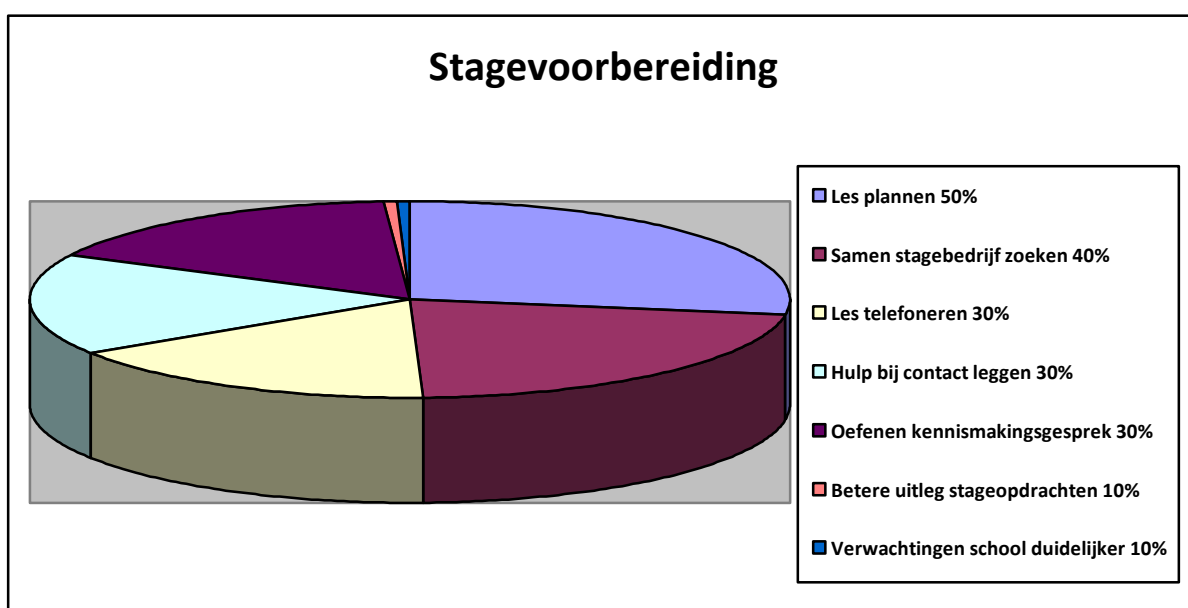

Figuur 4: De gegevens laten zien in hoeverre de student de voorbereiding van de stage als duidelijk ervaart

4.3 Resultaten onderzoeksvraag 3: Welke factoren spelen een rol bij de voorbereiding van de stage van een student met ASS?

4.3.1. Wat zal volgens de studenten met ASS de inhoud moeten zijn van de voorbereidende stagebegeleiding?

De studenten hebben de mogelijkheid binnen de vragenlijst gekregen aan te geven welke punten van stagevoorbereiding ze prettig vinden, aanvullend konden studenten aangeven wat ze graag nog meer aan voorbereiding zouden willen zien. De resultaten zijn opgenomen in de onderstaande cirkeldiagram figuur 5. Meerdere studenten geven aan meer hulp te willen bij het plannen 50%, telefoneren 30% en bij het zoeken en/of benaderen van een stagebedrijf 40%. Een minder groot percentage van de studenten zou graag via bijvoorbeeld simulatievormen het 1e kennismakingsgesprek oefenen 30%

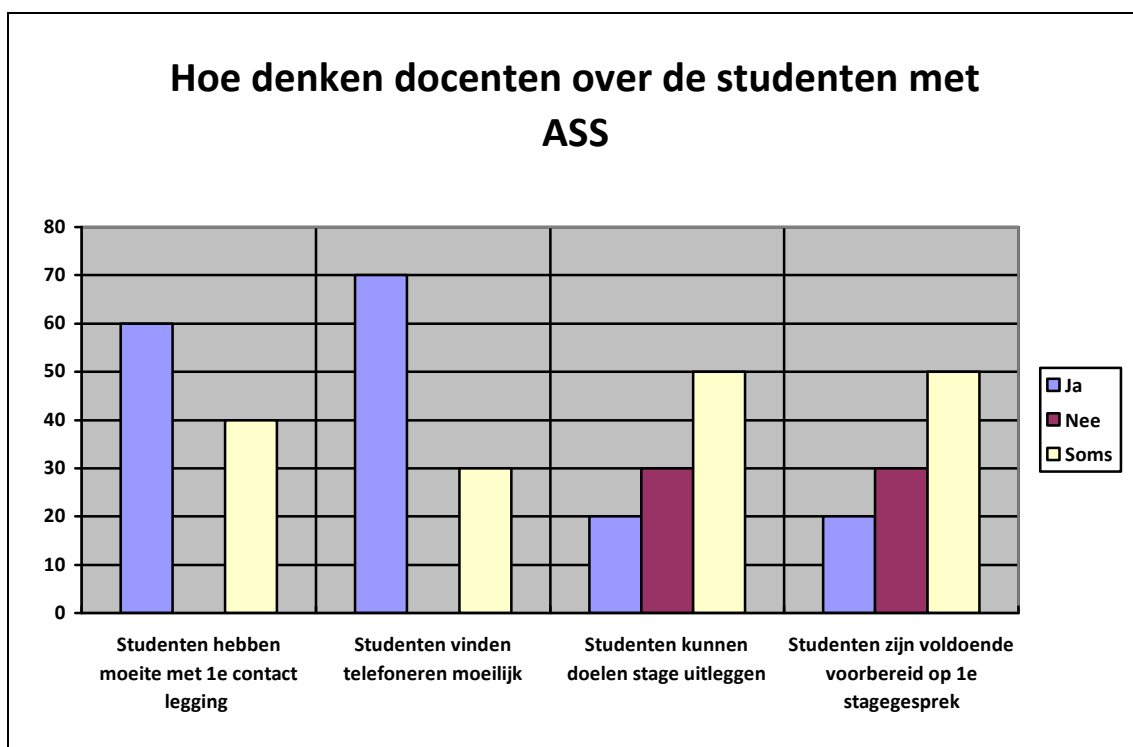

Figuur 5: Overzicht met door de student met ASS aangegeven voorbereidingsonderwerpen voor een goede stagevoorbereiding

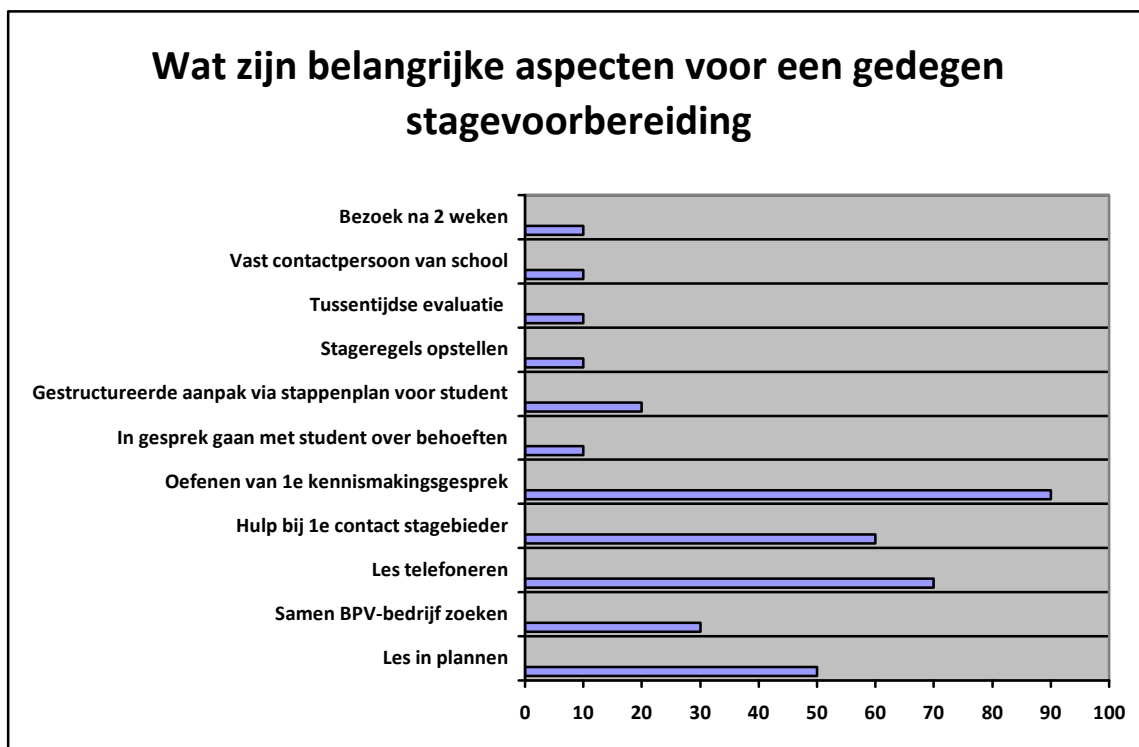
4.3.2. Wat zal volgens de docenten de inhoud moeten zijn van de voorbereidende stagebegeleiding?

Via de openvraag op de vragenlijst hebben docenten aangegeven welke inhoud ze graag zouden geven aan studenten voorbereidend op hun stage. Collega's gaven tevens aanvullingen op de vragenlijst. De voorbereiding op de stage wordt nu vaak tijdens vakgerichte lessen ingepland. Docenten zouden graag een paar speciale lessen voor de stagevoorbereiding inplannen.

Opvallend is dat docenten de prioriteit van leren plannen minder naar voren laten komen dan de studenten. Docenten schatten goed in dat studenten meer begeleiding zouden willen hebben in het voeren van een telefoongesprek en kennismakingsgesprek.

Figuur 6: Hoe denkt de docent (N=10) over de capaciteiten van de student met ASS m.b.t. de stagevoorbereiding

Figuur 7: Resultaat van de docentenvragenlijst: de belangrijke voorbereidende aspecten voor een student met ASS die op stage gaat

4.3.3. Wat vinden stagebieders belangrijk bij de voorbereidende stagebegeleiding van een student met ASS?

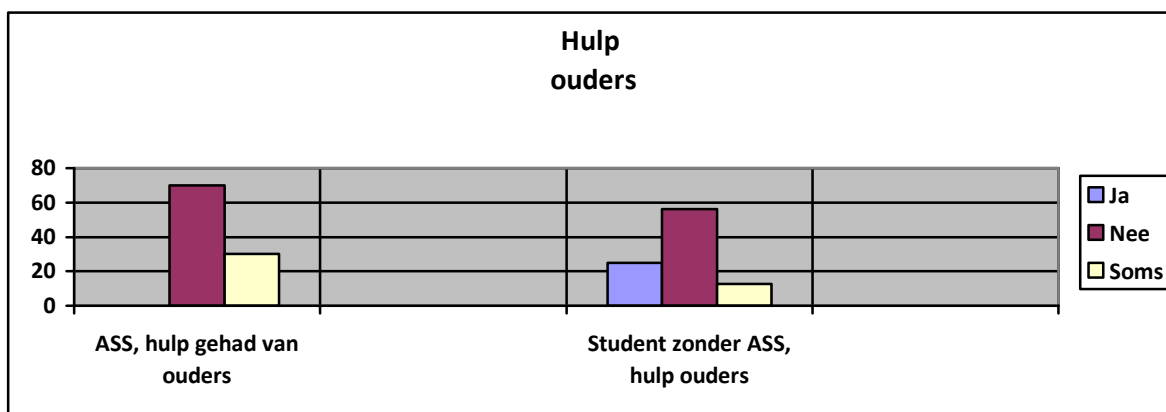
De stagebieders (N= 4) zouden het prettig vinden als ze voorafgaand aan de stage van de stagebegeleider telefonisch bericht krijgen als het gaat om de stagebegeleiding van een student met ASS. Stagebieders worden graag geïnformeerd over de manier van begeleiding van de student en welke beperkingen hij of zij heeft. Voor de ondervraagde stagebieders is het voldoende als de stagebegeleider van school voorafgaand aan de stage telefonisch contact met hen opneemt.

Over het algemeen vinden ze de studenten goed voorbereid en komen ze tijdens de eerste kennismaking netjes over. Stagebieders ervaren wel dat studenten het lastig vinden om leerdoelen aan te geven, ook geven ze aan dat studenten niet altijd goed op de hoogte zijn van het type bedrijf waar ze terecht komen. Het blijkt soms onduidelijk welk type werkzaamheden de student kan verwachten tijdens de stage. De motivatie van de studenten met ASS is soms laag, docenten zouden hier meer aandacht aan mogen besteden. Sociale vaardigheden worden soms gemist. Dit zien ze voornamelijk terug tijdens contacten met medewerkers en of klanten. De begeleiding van de studenten tijdens de stageopdrachten wordt als intensief ervaren. Ze vinden de stageopdrachten voor ASS studenten en ook voor niveau 2 studenten te breed en soms te groot. Ze zien wel graag dat de opdrachten blijven, omdat dit de student laat nadenken over de werkzaamheden. De opdrachten moeten volgens de stagebieders, vooral voor studenten met leerproblemen, gericht gemaakt worden.

De stagebieders zijn tevreden over het contact tussen Landstede en het bedrijf. De communicatie verloopt goed, zowel telefonisch als tijdens de stagebezoeken.

4.3.4. Welke rol kunnen ouders hierin spelen?

Uit de vragenlijst kan geconcludeerd worden dat ouders momenteel geen grote rol spelen bij het vinden (voorbereiden) van een stageplek. Het merendeel (70%) van de studenten met ASS geeft aan geen hulp van ouders te hebben gehad bij het vinden van een stageadres. In tegenstelling tot de groep studenten zonder ASS. De reguliere studenten geven aan wel af en toe hulp gevraagd te hebben bij ouders bij het vinden van een stageplek.

Figuur 8. Resultaat uit de vragenlijst voor studenten. Vragen studenten hulp van hun ouders bij het vinden van een stageplek, door studenten met ASS (N=10) als studenten zonder ASS (N=16)

4.3.5. Welke rol kan het Student Advies en Begeleiding hebben tijdens de stagevoorbereiding van een student met ASS?

Een student kan hulp van het Student Advies en Begeleiding (SAB) krijgen wanneer de student dit zelf ook accepteert (bijlage 5: proces advies- hulpvraag). De docent meldt de student met een inleidende indicatie aan bij het SAB. De student moet zelf telefonisch

contact opnemen met het SAB voor het maken van een eerste afspraak. De studentadviseur en de student kunnen samen de hulpvraag bespreken. De docent/coach wordt door de studentadviseur op de hoogte gehouden van de voortgang. Wanneer de hulpvraag zeer complex is wordt er contact opgenomen met het ZAT (Zorg en Advies Team). Een studentadviseur van het SAB kan de student begeleiden in de voorbereiding naar de stage, met bijvoorbeeld het verhelderen van de opdracht. De studentadviseur kan controleren of het de student duidelijk is, wat er van hem of haar verwacht wordt. Het SAB zal hierbij de 5 W's inzetten en zich de volgende vijf vragen af kunnen vragen.

1. **Wat** de student moet doen
2. **Waar** de student dat moet doen
3. **Welke** tijd de student er over mag doen
4. Op **Welke** wijze de student het moet doen
5. **Wat** de student moet doen als hij/zij klaar is, in dit geval een stagebedrijf gevonden heeft.

De docent kan bij het SAB terecht voor adviezen. Wanneer de docent tegen een probleem aanloopt waarmee hij/zij niet uit de voeten kan is de studentadviseur de eerste persoon waarbij hij/zij terecht kan. Het SAB zal ingezet kunnen worden om te beoordelen of de begeleiding voor zowel de student met ASS als de docent voldoende gewaarborgd is.

4.3.6. Welke elementen uit de huidige ondersteuning zijn bruikbaar voor de begeleiding van de studenten met ASS?

De manier van informatievoorziening rondom de stagedatum, het zoeken van een stagebedrijf, uitleg over de stageopdrachten en de duidelijkheid over de contactpersoon zijn onderdelen die gebruikt kunnen blijven.

De BPV- gids is een bruikbare informatiegids. Onderdelen van deze gids kunnen ingezet worden bij de stagevoorbereiding.

Hoofdstuk 5. Conclusies, aanbevelingen en discussie

In dit hoofdstuk worden de conclusies op de verschillende onderzoeksvragen genoemd. Uiteindelijk zal er een antwoord gegeven worden op de centrale vraagstelling. Tot slot eindigt dit hoofdstuk met aanbevelingen en discussiepunten voor de toekomst.

5.1 Conclusie

Uit het praktijkgericht onderzoek is gebleken dat docenten van team Groen en Dier niet tevreden zijn over het voorbereidend stagetraject gericht op studenten met ASS. De helft van de studenten met ASS is niet tevreden over de stagevoorbereiding. Het opvallende is dat ook 50% van de reguliere studenten niet tevreden is over de stagevoorbereiding.

Aan de stagebedrijven is gevraagd hun mening te geven over de begeleiding van de school. Ze zijn tevreden over de begeleiding tijdens de stage, de communicatie, zowel telefonisch als tijdens de stagebezoeken, wordt als goed ervaren. De stagebieders worden wel graag voor de stage ingelicht over het type student. Een enkeling komt er na een week achter dat de student een beperking heeft en extra begeleiding nodig heeft. Wanneer dit voor de stage al bekend zou zijn, dan kan hierop geanticipeerd worden. De stagebegeleiders van team Groen geven aan dat zij bewust niet noemen dat het om een student met ASS gaat, omdat ze niet willen dat de student een stempel krijgt en het negatieve gevoelens kan oproepen bij het stagebedrijf.

De studenten zelf geven namelijk niet snel aan dat ze een beperking hebben. Uit de theorie kan dit bevestigd worden, studenten met ASS hebben een beperkt zelfinzicht. Ze zullen daarom niet snel ervaren dat ze een probleem hebben, dit staat het vragen om hulp of een andere manier van begeleiding in de weg (van Berckelaer-Onnes, & van Engeland, 1986; Frith, 2003).

Het Middelbaar Beroepsonderwijs wil studenten opleiden tot zelfstandige, zelfverantwoordelijke en goed samenwerkende personen. Voor studenten met ASS zijn deze competenties moeilijk haalbaar, omdat zij deze van nature niet bezitten. Zij hebben hierin sturing nodig. Zowel tijdens de schoolperiode, als tijdens het werkende leven. De studenten geven in de vragenlijst aan dat zij moeite ervaren tijdens het plannen van activiteiten. Ze worden graag meer begeleid bij het plannen van bijvoorbeeld de stageactiviteiten. Van Lieshout (2009), geeft aan dat men de competenties zelfverantwoordelijkheid en samenwerken niet kan verwachten van een student met ASS. Daarnaast zijn ook de sociale interactie, de verbale en non-verbale communicatieve vaardigheden voor studenten met ASS soms moeilijk. Het niet voldoen aan deze competenties kan tijdens de zijn studie en stage problemen geven. Indien de student niet kan voldoen aan de competenties dan is het van belang dat er gezamenlijk (student met docent) wordt gekeken naar compensaties om de student gemotiveerd te houden (Van de Gaag, 1993). Een goede relatie tussen student en docent is hierbij van groot belang. Deze groep studenten met ASS vergt extra tijd in de begeleiding (in de vorm van informatievoorzieningen, begeleiding voorafgaande aan de stage, begeleiding tijdens de stage en mailcontact). Landstede stelt geen extra tijd voor begeleidende docenten van deze groep studenten ter beschikking.

Een student met ASS heeft baat bij extra ondersteuning. Het kan hierbij gaan om een visuele ondersteuning of een organisatorische ondersteuning. Voor de stagevoorbereiding kan dit inhouden dat de studenten extra ondersteund worden door bijvoorbeeld belangrijke punten in de BPV- gids te arceren en/of een korte samenvatting te maken van belangrijke onderwerpen. Studenten kunnen ook behoefte hebben aan het samen zoeken naar een geschikt stagebedrijf of om samen een telefoon- en 1^e kennismakingsgesprek voor te bereiden. Voor sommige studenten kan het een veilig gevoel geven wanneer de docent mee gaat tijdens het eerste bezoek aan het stagebedrijf.

Studenten van niveau 2 kunnen ook veel baat hebben bij de manier van begeleiden van studenten met ASS.

5.1.1. Centrale vraagstelling van dit praktijkgericht onderzoek:

“Hoe kan een student met ASS op het MBO groen optimaal begeleid worden naar een stage?”

Naar aanleiding van dit praktijkgericht onderzoek kan gesteld worden dat studenten met ASS behoefte hebben aan een duidelijke gestructureerde voorbereiding. De studenten hebben behoefte aan begeleiding bij het plannen van activiteiten voorbereidend op de stage. Ze zouden graag hulp krijgen bij het zoeken naar een geschikt stagebedrijf. De studenten willen graag meer begeleiding bij het telefoon- en eerste kennismakingsgesprek.

5.2 Aanbevelingen:

Hoewel er een aantal verbeterpunten zijn, sluit de voorbereiding in grote lijnen aan op de onderwijsbehoeften van de student met ASS. De aanbevolen verbeterpunten worden (voornamelijk gericht op verduidelijking) hieronder opgesomd en in de volgende paragraaf uitgewerkt.

- Neem samen met de student met ASS de BPV- gids door.
- Plan lessen in ter voorbereiding op de stage. Mogelijke onderwerpen kunnen zijn: helpen bij het zoeken naar een stagebedrijf, helpen met plannen, oefenen met telefoneren en het oefenen van een kennismakingsgesprek.
- In leerjaar 2 moeten studenten 3 verschillende stages lopen. Voor studenten met ASS zal dit beperkt kunnen worden naar 2 verschillende stages.
- Er zal intensiever contact met ouders gezocht kunnen worden, om de ouders meer in te zetten bij het zoeken naar en het voorbereiden op een stage.
- Stagebedrijven moeten voor de stage op de hoogte worden gebracht over de hulpvraag van de student (eventueel kan er een folder over de beperking worden meegegeven).
- Het team AKA (niveau 1. Opleiding) heeft veel kennis en lesstof voor de stagevoorbereiding. Met dit team kan intensiever contact zijn en materialen worden uitgewisseld.
- Student met ASS kunnen worden aangemeld bij het SAB. Het SAB kan de student extra ondersteunen bij stagevoorbereiding.
- Docenten kunnen extra hulp vragen bij het SAB.
- De wijze van begeleiding van studenten met ASS kan worden meegenomen in de begeleiding van niveau 2 studenten.

Uitwerking van de aanbevelingen:

5.2.1. Samen doornemen van de BPV- gids

In de BPV- gids staat de gang van zaken rondom de stage. Wanneer deze gids samen doorgenomen wordt komen onduidelijkheden sneller naar voren en kunnen deze toegelicht worden. De docent kan bepaalde onderwerpen arceren of laten arceren door de student, zodat dit visueel duidelijker gemaakt wordt.

5.2.2. Lessen inplannen voor stagevoorbereiding

Om extra stil te staan bij de stagevoorbereiding zouden er speciale voorbereidende lessen ingepland kunnen worden. Tijdens de lessen kan de student gestructureerd voorbereid worden op de stage en kunnen basale stagevaardigheden doorgenomen worden.

De onderwerpen tijdens deze lessen zouden kunnen zijn:

- Het zoeken van een geschikt stagebedrijf

- Doornemen van de BPV- gids, stageopdrachten, handelingenlijsten, beoordeling stage
- Lesgeven over plannen
- Inlezen in het bedrijf (motivatie opwekken)
- Stageregels doornemen met de studenten (op tijd komen, hoe ziekmelden, omgang met klanten/medewerkers, communicatie, afspraken nakomen, gebruik van mobiele telefoon, roken, veiligheid, persoonlijke verzorging en geheimhoudingen)
- Lesgeven over telefoneren
- Les hoe bereid ik het 1e kennismakingsgesprek voor?
(voorstellen, kleding keuze, piercings, stagedoelen bespreken, stageopdrachten en handelingenlijst bespreken, afspraken maken over stagetijden)

5.2.3. Stage in leerjaar 2 beperken voor een student met ASS

Schrurs (2010) geeft aan studenten met ASS moeite hebben met het integreren van nieuwe ervaringen, het inschatten van gevoelens en nieuwe uitdagingen. In leerjaar 2 gaan alle studenten een half jaar lang op stage. Zij plannen in deze periode 3 verschillende stagebedrijven in. De literatuur geeft aan dat dit lastig is voor studenten met ASS. Ook stagebieders geven aan dat het voor een ASS student prettiger zou zijn om langer op een bedrijf te zijn. De student krijgt bij een langere stageperiode meer tijd om zich veilig te voelen en dus meer ruimte om te leren. Voor studenten met ASS kan de stage worden aangepast naar 2 verschillende bedrijven in plaats van 3 bedrijven. Om de voortgang van de student goed te bewaken, zou het goed zijn, om de stagebegeleiding door dezelfde docent te laten uitvoeren. Na de eerste week wordt er normaal gesproken telefonisch contact met de stagebieder opgenomen. De eerste indrukken worden besproken. Voor een student met ASS kan een bezoek na 2 weken door de stagebegeleider verheldering geven en kunnen de onderwijsbehoeften besproken worden.

5.2.4. Contact ouders

Binnen het MBO wordt de inbreng van ouders nog wel eens vergeten, omdat docenten een zelfstandige MBO student belangrijk vinden. Studenten met ASS geven aan weinig tot geen hulp te vragen van ouders bij het zoeken naar een geschikt stagebedrijf. Toch kan een goede samenwerking tussen school en ouders zinvol zijn in de begeleiding van een student met ASS, ook bij de voorbereiding naar een stageplek. Ouders kennen hun kind goed en zijn vaak de ervaringsdeskundigen in de omgang en behoeften van hun kind (van Doorn, 2001; Pameijer, Beukering, & Lange, 2009). De inbreng van ouders kan voor aanvullingen zorgen, waardoor de docent in staat is de student beter te begrijpen. Het welbevinden van de student en zijn of haar schoolprestaties kunnen door een goede samenwerking toenemen (pameijer, 2010).

5.2.5. Stagebedrijven vooraf op de hoogte brengen over hulpvraag van student

Stagebegeleiders van team Groen en Dier stellen het stagebedrijf vooraf de stage niet altijd op de hoogte van de beperking of hulpvraag van de student. Handvatten om met de hulpvraag om te gaan worden vooraf niet aangereikt. Stagebieders geven aan het wel prettig te vinden om vooraf op de hoogte te zijn. Ze zien het niet direct als het labelen van een student. Mocht dat wel zo zijn, dan vinden ze zichzelf niet geschikt om de ASS student te begeleiden. Het advies is om stagebieders wel vooraf in te lichten en eventuele sterke en zwakke punten van de student te noemen. De stagebieders kunnen extra voorgelicht worden over de mogelijke hulpvragen van de student, door ze vooraf een informatiefolder toe te sturen. Deze folder is te krijgen bij het SAB en kan bij de overige stage-informatie toegevoegd worden. Stagebieders bieden een aangepaste stagebegeleiding, op de werkvloer zal dit vaak meer individuele begeleiding betekenen.

5.2.6. Samenwerking met de opleiding AKA

De opleiding AKA begeleidt studenten van niveau 1 en heeft veel ervaring in de begeleiding van studenten met ASS. Deze opleiding heeft lesmateriaal op het gebied van

stagevoorbereiding, stagebegeleiding en sociale vaardigheden. Er wordt gewerkt vanuit vier werkprocessen: voorbereiden, uitvoeren, evalueren en afronden. De opleiding heeft uitwerkingen voor de stagebegeleider, bijvoorbeeld; een vragenlijst die wordt gehanteerd voor de kennismaking, uitleg en de afspraken met de stagebieder. Voor de student zijn er verschillende voorbereidende opdrachten. LWP 11, starten op je BPV (leerwerkprestatie) is een zeer bruikbare opdracht als voorbereiding voor studenten met ASS. De opdracht geeft informatie over de BPV (regels, beoordeling, contactpersoon etc.), na de uitleg maakt de student vragen rondom de informatievoorziening. Door het beantwoorden van de vragen zien de student en docent of hij of zij begrijpt wat er van hem of haar verwacht wordt. De student bereidt zich voor op het kennismaken met het toekomstige bedrijf. Ze zoeken informatie op over het bedrijf en beoordelen of het bedrijf bij hun interesse past. Na de eerste kennismaking maken ze de opdracht over de afgesproken afspraken met het bedrijf en de eerste indrukken. Na de tweede week maken de studenten een kort verslag over de proefperiode. De opdrachten geven de student duidelijkheid en structuur in de voorbereiding. De opleiding staat open voor samenwerking, het team kan gebruikmaken van verschillende opdrachten en goodpractice uitwisselen.

5.2.7. Studentbegeleiding door SAB

De studenten met ASS zijn vaak aangemeld bij het SAB. Het SAB kan de student extra begeleiden in de voorbereiding naar een stageplek. Korte lijnen met de coach of begeleidend docent is hierbij wenselijk. Het SAB kan de student tijdens zijn of haar stageperiode ook terug laten komen op school en de ervaringen met eventuele hulpvragen bespreken. Het SAB zal de uitkomsten met de coach en stagebegeleider bespreken. Wanneer de student naast het SAB ondersteuning vraagt, kan er een 'maatje' worden aangevraagd. Het maatje is het luisterend oor voor de student en kan hem of haar begeleiden bij vragen, helpen bij de planning en organisatie, contacten leggen (eventueel met het stagebedrijf).

5.2.8. Begeleiding van docenten door SAB

Het SAB heeft zich gespecialiseerd in de begeleiding van studenten met ASS. Docenten geven in de vragenlijst aan te weten wat ASS is. Een specialist van het SAB kan zorgen voor kennisoverdracht naar de docenten op het gebied van de begeleiding van een student met ASS. Een paar voorbeelden van belangrijke aandachtspunten zijn:

- De docent moet doorvragen
- Communicatie feitelijk houden
- Letterlijk herhalen wat de student zegt en veel samenvatten
- Rekening houden met het beperkte inlevingsvermogen van de student
- Eventueel spraaktempo vertragen (i.v.m. de trage informatieverwerking van sommige studenten met ASS)
- Hulp bieden bij samenwerkingsopdrachten

Peeters (2009) geeft aan dat het begrijpen van ASS een voorwaarde is voor het begeleiden van de studenten. De relatie tussen studenten en docenten is van groot belang.

Hoofdstuk 6. Dankwoord

Het laatste hoofdstuk van mijn onderzoeksverslag wil ik gebruiken om een dankwoord uit te spreken aan ieder die mij geholpen heeft tijdens dit onderzoek.

Beginnend bij mijn studenten die graag mee wilden werken aan het onderzoek en een grote betrokkenheid hebben laten zien. Ook mijn collega's uit mijn team Groen en Dier, collega's van het Student Advies en Begeleiding en collega's van de opleiding AKA wil ik bedanken voor de tijd die ze wilden vrijmaken om het onderzoek compleet te maken.

Drs. E. (Ellen) van Wetter mijn begeleidster vanuit Windesheim wil ik bedanken voor de prettige begeleiding. Het stellen van vragen was veelvuldig mogelijk en feedback werd zeer snel gegeven. Zij stimuleerde mij om zelf te blijven ontdekken. Ook wil ik haar bedanken voor het begrip en medeleven die ze heeft gegeven tijdens mijn vertraging door de complicaties ten tijde van mijn zwangerschap.

Grote dank aan mijn 'critical friend' Marja Heins. Op een plezierige manier hebben wij de gehele opleiding veel kunnen overleggen en samengewerkt.

Tot slot een woord van dank aan mijn man voor de steun en begrip die hij mij de gehele opleiding heeft gegeven.

Judith Nijenhuis- Evers
Juni, 2013

Literatuur:

Berckelaer-Onnes, I.A. van, & Engeland, H. van. (1986). *Kinderen en autisme*. Meppel, Amsterdam: Boom.

Beumer-Peeters, C. (2010). *Mission Possible, Kids's Skills voor jongeren*. Amsterdam: Boom/Nelissen.

Bruin, C. de (2011). *Geef me de vijf. Een praktisch houvast bij de opvoeding en begeleiding van kinderen met autisme*. Doetinchem: Graviant educatieve uitgaven.

Burmester, E. (2009). *Educational Evaluation Guide For Autism*, Wisconsin Department of Public Instruction Elizabeth Burmester, State Superintendent.

Clijisen, A. & Leenders, Y. (2006). *Leerlingen met autisme in het voortgezet onderwijs*. Een praktische gids voor docenten, mentoren en zorgcoördinatoren. 's-Hertogenbosch: KPC Groep.

Clijssen, A., Lieverloo, L. van, Mathijssen, B. & Schoots, H. (2007). *Protocol overgang leerlingen met autisme van voortgezet onderwijs naar vervolgopleiding*. 's-Hertogenbosch: KPC Groep. Gevonden op 21 februari 2013 op, <http://www.handicap-studie.nl/binaries/content/assets/pdf/protocol-overgang-leerlingen-autisme>.

Delfos, M.J. (2008). *Een vreemde wereld. Over autisme, het syndroom van Asperger en PDD-NOS*. Voor ouders, partners, hulpverleners, en de mensen zelf. Amsterdam: SPW.

Doorn, E.C. van & Stavenga, A.M. (2001). Speciale onderwijsbehoeften van een normaal begaafd kind met een autistische spectrum stoornis. *Tijdschrift voor Orthopedagogiek*, 40, 209-211.

Frith.(2003). *Autism: Explaining the Enigma*. Second edition. Oxford UK: Wiley.

Gaag, R.J. van der. (1993). *Multiplex developmental disorders: an exploration of borderlines on the autistic spectrum (dissertatie)*. Utrecht: Rijksuniversiteit.

Harinck, F. (2010). *Basisprincipes praktijkonderzoek*. Antwerpen-Apeldoorn: Garant.

Hattie, J. (2003). *Distinguishing expert teachers from novice and experienced teachers. Teachers make a difference. What is the research evidence?* University of Auckland: ACER Conference.

Haxe, M. & Nijboer, K. & Velderman, H. (2010). *Kinderen met ernstige problemen*. Antwerpen-Apeldoorn: Garant.

Hermans-Franssen, A.M.E. (2005). *Lezen wat er (niet) staat. Autismen en onderwijs in leesbegrip*. Leiden: Universiteit.

Kannerhuis, L. (2007). *Kairo een methodiek voor leerlingen met autisme in het beroepsonderwijs* Centrum voor Autisme (Doorwerth). Gevonden op 21 maart 2013, op <http://www.projectkairo.org/pdf/Kairo%20Boek>.

Lieshout, T. van (2009). *Een praktisch handboek voor professionele opvoeders, begeleiders en leerkrachten*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.

Loocke, P.G.E. van (2004). *De adolescent en zijn milieus – een overzicht*. In: P.F.A., Nijis, F., Verheij, J.L., Vlutters, , & I.L. Gelderblom (red). *Ontwikkeling langs de levenslijnen*. Antwerpen-Apeldoorn: Garant.

Onstenk, J. (2000). *Op zoek naar een krachtige beroepsgerichte leeromgeving. Fundamenten voor een onderwijsconcept voor de bve-sector*. 's-Hertogenbosch: Cinop.

Nederlandse Vereniging van Autisme (NVA) en de Stichting Ombudsman (2005), *Buiten de boot, een onderzoek onder mensen met autisme*. Gevonden op 11 januari 2013, op http://www.deombudsman.nl/sites/default/files/docs/publicaties/Rapport_Buiten_de_boot.

Pameijer, N. (2010). Handelingsgericht werken van 'wat het kind heeft of is' naar 'wat het kind nodig heeft'. Handelingsgericht werken, een omslag in denken? *Nieuwsbrief samenwerkingsverband Noord*, 1-5. Gevonden op 15 december 2012, op http://www.viaamsterdam.nl/lib/complete_nieuwsbrieven/Nieuwsbrief_juni_2010_Noord.pdf.

Pameijer, N., Beukering, T. v., & Lange, S. d. (2009). *Handelingsgericht werken: een handreiking voor het schoolteam. Samen met collega's, studenten en ouders aan de slag*. Leuven: Acco.

Pameijer, N., Beukering, T. van, Lange, S. de, Schulpen, Y. & Veire, H. van de (2010). *Handelingsgericht werken in de klas. De leerkracht doet ertoe*. Leuven: Acco.

Peeters, T. & Quak, G., (2002). *Het Aspergesyndroom autisme in het regulier en speciaal onderwijs. praktische gids voor leraren en begeleiders*. Antwerpen-Apeldoorn: Garant.

Peeters, T. (2009). *Autisme: Van begrijpen tot begeleiden*. Antwerpen: Houtekiet.

Serra, M. (1998). Sociale en communicatieproblemen bij kinderen met aan autisme verwante stoornissen: the theory of mind-hypothese (pp.76-98) In: *Jaarboek Ontwikkelingspsychologie, orthopedagogiek en kinderpsychiatrie 3, 1998-1999*. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.

Schrurs, J. (2010) *Psycho-educatie bij personen met Autisme Spectrum Stoornissen. Wat zeg je van jezelf?* Meijel: Uitgeverij VIA.

Vermeulen, P. (2002). *Voor alle duidelijkheid. Studenten met autisme in het gewoon onderwijs*. Berchem: EPO.

Wing, L. (2000). *Leven met uw autistisch kind. Een gids voor ouders en begeleiders*. Lisse: Swets & Zeitlinger.

Bijlagen:

Bijlage 1: Vragenlijst voor studenten

Om jullie goed voor te bereiden voor de stage, wil ik je vragen de onderstaande vragenlijst in te vullen. De vragenlijst gaat over je tevredenheid van je stagevoorbereiding door de docenten op school. Vul de vragen eerlijk in, vink het antwoord aan dat jij het meest van toepassing vindt. Het invullen van deze vragenlijst zal ongeveer 5 minuten in beslag nemen. Deze vragenlijsten worden anoniem verwerkt.

Voor het vinden van een stagebedrijf	Ja	Nee	Soms	Weet ik niet
1. De datum van de stageperiode krijg ik duidelijk door				
2. Ik weet wat de stagedoelen zijn				
3. Ik weet wat de stageopdrachten zijn				
4. Ik weet op welke manier ik een stagebedrijf kan zoeken				
5. Ik vind het zelf zoeken van een stagebedrijf makkelijk				
6. Ik heb hulp gehad van mijn ouders bij het zoeken van een stageplek				
7. Ik vind het gemakkelijk om zelf het eerste contact met het stagebedrijf op te nemen				
8. Ik kan mijn stageplek voor de aangegeven datum vinden				
9. Ik weet bij wie ik moet zijn als ik vragen heb over mijn stage				
10. Ik vind de stagevoorbereiding duidelijk				

Stagebedrijf gevonden	Ja	Nee	Soms	Weet ik niet
11. Ik word voldoende voorbereid op mijn eerste stagegesprek met mijn stagebegeleider, zodat ik weet wat er op stage van mij verwacht wordt. (bijv. werkkleding, werktijden etc.)				
12. Ik vind het gemakkelijk om telefonisch contact op te nemen met het stagebedrijf				
13. Ik kan uitleggen aan mijn stagebieder wat mijn school van mijn stage verwacht				
14. Ik kan uitleggen aan mijn stagebieder wat mijn leerdoelen zijn voor de stage				
15. Open vraag: Voor een goede stagevoorbereiding heb ik het volgende nodig. Kruis aan wat je nodig hebt, meerdere antwoorden zijn mogelijk. ☐ Les krijgen in plannen ☐ Samen met docent een stagebedrijf zoeken ☐ Les in telefoneren ☐ Hulp krijgen tijdens het eerste contact leggen met de stagebieder ☐ Oefenen van een eerste kennismakingsgesprek Eigen invulling mogelijk: ☐ Als voorbereiding wil ik graag uitleg/hulp krijgen over ☐ Als voorbereiding wil ik graag ☐ ☐				

Dit is het einde van de vragenlijst. Bedankt voor je medewerking.

Bijlage 2: Vragenlijst voor docenten

Dit schooljaar hoop ik (Judith Evers) mijn Master SEN opleiding af te ronden.
Mijn praktijkonderzoek wil ik graag uitzetten binnen landschap Groen en Dier van Roc Landstede Salland.

Het praktijkonderzoek wil ik gaan richten op studenten met ASS.
Autisme spectrum stoornissen (ASS) zal in dit onderzoek de verzamelnaam van drie ontwikkelingsstoornissen zijn namelijk: autistische stoornis (klassiek autisme), het syndroom van Asperger en PDD-NOS.

De onderzoeksvraag die ik heb opgesteld is als volgt; *“Hoe kan een student met ASS op het MBO groen optimaal begeleid worden naar een stage?”*

Voor studenten heb ik een vragenlijst gemaakt over de stagevoorbereiding die wij als docenten bieden. Graag wil ik jullie mening horen aan de hand van deze vragenlijst, om een beeld te krijgen over de huidige stagevoorbereiding.

Vink het antwoord aan dat jij het meest van toepassing vindt. Het invullen van deze vragenlijst zal ongeveer 5 minuten in beslag nemen.

Voor het vinden van een stagebedrijf	Ja	Nee	Soms
1. Ik ben bekend met de term ASS			
2. Ik houd tijdens de stagevoorbereiding rekening met een student met ASS			
3. Ik vind de stagevoorbereiding goed die nu geboden wordt aan een student met ASS			
4. Ik neem met student met ASS de stagedoelen door			
5. Ik leg de stageopdrachten uit aan studenten met ASS			
6. Ik vind dat studenten met ASS goed weten hoe ze een bedrijf kunnen gaan zoeken			
7. Ik vind dat een student met ASS een stagebedrijf goed kan vinden			
8. Ik merk dat studenten met ASS bij mij komen met vragen over de stage			

9. Ik merk dat studenten met ASS binnen de aangegeven tijd een stageplek kan vinden.			
Stagebedrijf gevonden	Ja	Nee	Soms
10. Ik merk dat de studenten met ASS voldoende voorbereid zijn op een eerste stagegesprek met de stagebieder. Ze weten wat er op stage van ze verwacht wordt. (bijv. werkkleding, werktijden etc.)			
11. Ik merk dat studenten met ASS het moeilijk vinden om zelf het eerste contact met het stagebedrijf op te nemen			
12. Ik merk dat studenten met ASS het lastig vinden om telefonisch contact op te nemen met het stagebedrijf			
13. Student met ASS kunnen uitleggen aan hun stagebieder wat de school van de stage verwacht			
14. Studenten met ASS kunnen uitleggen aan de stagebieder wat zijn/haar leerdoelen zijn voor de stage			
15. Open vraag: Geef aan wat studenten met ASS volgens jou nodig hebben voor een goede stagevoorbereiding. Kruis de onderstaande punten uit en vul eventueel aan. (meerdere antwoorden zijn mogelijk) ☐ Les krijgen in plannen ☐ Samen met docent een stagebedrijf zoeken ☐ Les krijgen in telefoneren ☐ Hulp krijgen tijdens het eerste contact leggen met de stagebieder ☐ Oefenen van een eerste kennismakingsgesprek in simulatievorm Eigen aanvulling ☐ ☐			

Dit is het einde van de vragenlijst. Bedankt voor je medewerking.

Vriendelijke groeten, Judith Evers

Bijlage 3: Interviewschema stagebieder 'Hoe ervaart u de kwaliteit van de stagevoorbereiding?'

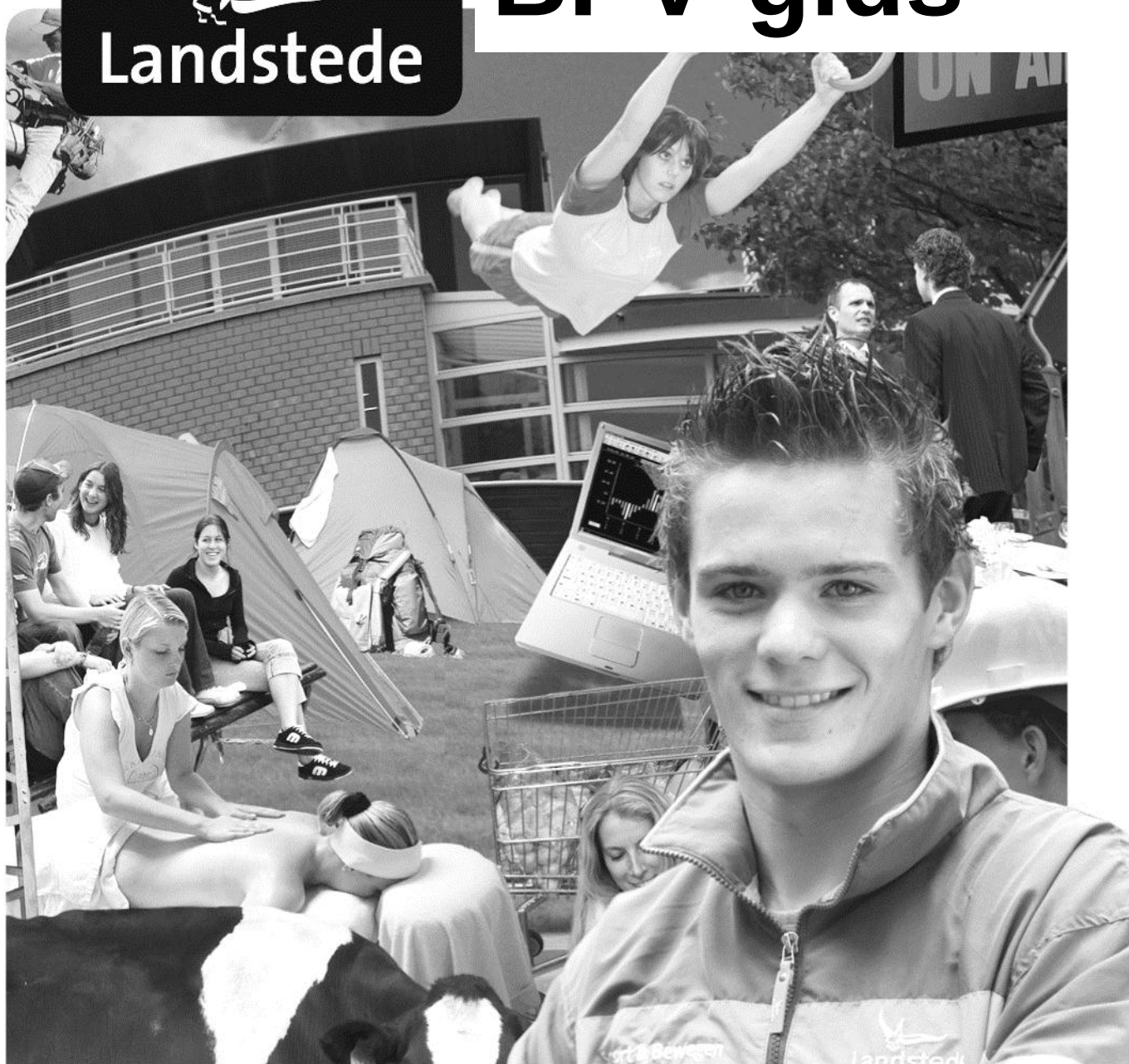
We gaan u een aantal vragen stellen over de kwaliteit van de stagevoorbereiding van een ASS student.

1. Hoe ervaart u de 1^e benadering voorafgaand aan de stage?
2. Hoe vlot vindt u de benadering van de student voor de stage?
3. Hoe ervaart u het eerste fysieke contact/indruk met de student?
4. Kan de student u de doelstelling van de stage uitleggen?
5. Kan de student overweg met de stageopdrachten?
6. Zou u graag vooraf door de stagebegeleider ingelicht worden over de beperking van de student?

Bijlage 4: BPV- Gids

BPV-gids

Landschap Groen en Dier

Dierv verzorging

Dierenartsassistent(e) paraveterinair

2012-2013

Inhoudsopgave

1	Inleiding	42
2	Gegevens van de onderwijsinstelling	43
3	Het doel van de BPV	45
4	Taken en verantwoordelijkheden	46
5	BPV-Procedure	49
6	Toetsing/beoordeling	53
7	Afspraken	55
8	BPV-fonds	56
9	Verzekeringen	57
10	Praktijkovereenkomst (POK)	61

Inleiding

Om de studenten vertrouwd te maken met de werkzaamheden en de sfeer binnen het bedrijf waar zij mogelijk later gaan werken, volgen zij minstens het wettelijke en door de opleiding voorgeschreven percentage van de opleidingstijd beroepspraktijkvorming (BPV) bij verschillende leerbedrijven. Het is belangrijk dat zij tijdens die BPV ervaring opdoen in zaken zoals het leren omgaan met collega's, het wennen aan een bepaalde werksfeer en het binnen een bepaalde tijd uitvoeren van verschillende soorten werkzaamheden. Hierdoor verwerft de student kennis, inzicht, vaardigheden en de gewenste beroepshouding.

De onderwijsinstellingen en het bedrijfsleven hebben elkaar nodig. Dat besef is de laatste jaren zonder meer gegroeid. In de Wet op het Educatief Beroepsonderwijs (WEB) zijn de wensen van het bedrijfsleven en de onderwijsinstellingen vertaald in de nieuwe groene standaarden voor de verschillende deelkwalificaties. Die groene standaarden worden gedeeltelijk toegepast en getoetst in de praktijk. Dat kan gebeuren tijdens een simulatie, een project of tijdens een BPV-dag of -periode. Daarom is de term 'stage' vervangen door de term BPV.

Naast de groene standaarden wordt ook de beroepshouding beoordeeld. Dit gebeurt aan de hand van een aantal vastgestelde maatschappelijke, sociale en beroepscompetenties. De beroepspraktijkvorming tijdens de BPV-periodes wordt verzorgd door de leerbedrijven, die hiervoor een praktijkovereenkomst (POK) afsluiten met de onderwijsinstelling en de student. De landelijke organen AEQUOR en KENTEQ zorgen samen met Landstede Beroepsopleidingen Salland voor de kwaliteitsbewaking van deze leerbedrijven.

De BPV-gids

Deze BPV-gids is bestemd voor alle studenten die hebben gekozen voor één van de opleidingen binnen het Landschap Groen en Dier:

- Dierverzorging;
- Dierenartsassistent(e) paraveterinair (*kopstudie*);
- Florist;
- Groene detailhandel;
- Groen & Zorg (*kopstudie*);
- Hippische opleidingen;
- Loonwerk;
- Monteur mobiele werktuigen;
- Veehouderij;

Daarnaast is deze gids bestemd voor alle leerbedrijven die studenten van bovenstaande opleidingen een BPV-plaats bieden. In deze gids wordt behalve in deze inleiding en in het hoofdstuk over het BPV-fonds de student aangesproken.

Deze BPV-gids is dus bedoeld als leidraad voor de student, de praktijkopleider van het leerbedrijf en voor de docent die vanuit school als praktijkbegeleider is aangewezen. De student werkt tijdens zijn opleiding aan een waardevol portfolio. Dat betekent dat de door hem gemaakte beroepsproducten en de BPV-beoordelingen uit alle leerjaren in een map bewaard blijven. De student bouwt zo aan een overzicht van alle gemaakte opdrachten, getoetste eindtermen en behaalde competenties tijdens de BPV. Hierbij besteedt de student steeds aandacht aan de verbeterpunten die tijdens de opleiding en de BPV door de student zelf, de praktijkopleider, de praktijkbegeleider of de coach van school zijn aangegeven.

In deze BPV-gids vindt u onder andere:

- een overzicht van de doelen die de student moet halen tijdens deze BPV-periode;
- de taken en verantwoordelijkheden van de verschillende partijen;
- alle afspraken tussen de school, de student en het leerbedrijf.

Gegevens van de onderwijsinstelling

Landstede Beroepsopleidingen Salland

Zwolsestraat 63a

Postbus 242

8100 AE RAALTE

Telefoon: 088-8508200

Fax: 088-8508210

Website: www.landstede.nl

Voorzitter College van Bestuur (met Landstede Beroepsopleidingen Salland als aandachtsgebied): de heer R. van Kessel.

Directie:

- *de heer E. Helfferich;*
- *de heer S. Ganzinga;*
- *mevrouw Y. van der Heijden.*
-

Wie bekleedt welke BPV-functie binnen het Landschap Groen en Dier?

– **BPV-coördinatoren:**

- de heer J.H. Bos: Dierv verzorging en Dierenartsassistent(e) paraveterinair
- de heer R. Hulsman: Florist, Hippische Opleiding, Groene detailhandel, Loonwerk,

Mobiele werktuigen,

Veehouderij en Groen & Zorg

– **BPV-praktijkbegeleiders:**

- de heer B. Dorgelo
 - de heer H. Roosink
 - de heer F.J. Dijkslag
 - mevrouw L. Ligtenbarg
 - de heer R. Hulsman
 - mevrouw P. Kuttscruijer
 - de heer J.H. Bos
 - mevrouw N. Smeuw
 - mevrouw J. Evers

 - mevrouw M. Roosink
 - mevrouw E. Wildeman
 - mevrouw I. Lenderink
 - mevrouw M. Drost
 - mevrouw R. De Groot
 - de heer M. Counotte
- Loonwerk
 - Mobiele werktuigen BOL
 - Mobiele werktuigen BBL
 - Veehouderij
 - Veehouderij , Dierverzorging
 - Veehouderij
 - Dierverzorging
 - Dierverzorging
 - Dierverzorging, Dierenartsassistent(e) paraveterinair, Groen & Zorg
 - Dierverzorging
 - Dierverzorging
 - Florist, Groene detailhandel
 - Hippische opleidingen
 - Hippische opleidingen
 - Hippische opleidingen

Het doel van de BPV

Hieronder kun je lezen wat het doel van de BPV-periode is. Bovendien is vermeld aan welke eisen een BPV-bedrijf moet voldoen.

De school verwacht van jou dat jij tijdens de BPV-periode:

- een zo goed mogelijk inzicht krijgt in de organisatie, de opzet en de doelstelling van het leerbedrijf of van een afdeling binnen het bedrijf;
- leert samenwerken met anderen binnen het BPV-bedrijf (sociale competentie);
- kennis maakt met een aantal beroepsgerichte competenties (vaardigheden) en je deze binnen jouw niveau voldoende eigen leert maken;
- leert dat opdrachten binnen de gestelde tijd en correct moeten worden uitgevoerd;
- leert dat nauwkeurigheid, stiptheid, discipline, initiatief en collegialiteit meer zijn dan alleen theoretische begrippen;
- je oriënteert op de vele beroepsmogelijkheden die het bedrijfsleven biedt, om goed gestalte te kunnen geven aan je toekomstige beroepskeuze;
- leert van je eigen fouten en werkt aan een verbetering van (mogelijke) tekortkomingen;
- bouwt aan een goed portfolio waarin opleiding en BPV samen een beeld geven van jouw prestaties. Tijdens de opleiding sturen wij en jijzelf dit proces indien nodig bij.

Je moet je houden aan de gewoonten en regels op het leerbedrijf en alle opdrachten zo goed mogelijk uitvoeren. Jij moet beseffen, dat een goede beroepshouding onmisbaar is voor het slagen van de BPV-periode. Je zult ijverig en belangstellend moeten zijn en altijd de belangen van het bedrijf voor ogen moeten houden.

Aan welke eisen moet een BPV-bedrijf voldoen?

- Het BPV-bedrijf moet een erkende leerplaats zijn. Een erkende leerplaats is door een landelijke orgaan voor beroepsonderwijs goedgekeurd. Binnen de opleiding Groen en Dier hebben we te maken met twee landelijke organen. Welk orgaan voor jou van belang is ligt aan de uitstroomrichting die je volgt:

Aequor (www.aequor.nl)

Kenteq (www.kenteq.nl)

Diervverzorging;

Monteur mobiele werktuigen.

Dierenartsassistent(e) paraveterinair (kopstudie);

Florist;

Groene detailhandel;

Groen & Zorg (kopstudie);

Hippische opleidingen;

Loonwerk;

Veehouderij.

- *Een vertegenwoordiger van Aequor of Kenteq bezoekt het bedrijf en beoordeelt het vervolgens op per uitstroomrichting verschillende hoofdpunten. De volgende onderdelen kunnen dan aan de orde komen:*
 - *Zijn er zinvolle werkzaamheden voor jou?*
 - *Heeft men genoeg tijd om jou te begeleiden?*
 - *Kun je er genoeg BPV-opdrachten uitvoeren?*
- *Bedrijven die al eerder meegewerkt hebben aan een BPV-periode van Landstede Beroepsopleidingen Salland zijn vaak al bezocht door Aequor of Kenteq.*
- *De praktijkopleider moet jou willen begeleiden en zich voor jou in willen zetten.*

Taken en verantwoordelijkheden

Het is belangrijk dat je als stagiaire weet bij wie je met vragen terecht kunt.

Daarvoor moet je weten wie welke taken heeft. Daarom vind je hieronder een overzicht:

Wat doet de BPV-coördinator?

- *studenten informeren en de opdracht geven tot het zoeken van een BPV-bedrijf;*
- *plaatsen van studenten (per uitstroom gelden hiervoor verschillende regels);*
- *BPV-bedrijven schriftelijk informeren over de stageperiodes en doelstellingen;*
- *afsluiten van de praktijkovereenkomsten met de leerbedrijven;*
- *indelen, instrueren en begeleiden van praktijkbegeleiders (docenten);*
- *evalueren van de BPV-opdrachten, de BPV-bezoeken en de resultaten van de studenten;*
- *evalueren van de leerbedrijven;*
- *aanspreekpunt zijn bij aansprakelijkheidskwesties en mogelijke problemen;*
- *contact onderhouden met de landelijke organen voor beroepsonderwijs en overleggen met hun vertegenwoordigers;*
- *doorgeven van nieuwe BPV-bedrijven;*
- *aanmelden van bedrijven bij het BPV-fonds en regelmatig over dit fonds contact houden met de afdeling Financiën in Zwolle;*
- *aan het eind van iedere lesperiode de gehele BPV-procedure evalueren met de andere BPV-coördinatoren;*
- *continu reflecteren op de gang van zaken en daar waar nodig het BPV-beleid bijsturen en aanpassen.*

Wat doet de praktijkbegeleider?

- *contact onderhouden over de student contact met de praktijkopleider loopt raar, volgens de richtlijnen van de BPV-coördinator;*
- *de student bezoeken voor zover mogelijk eenmaal/tweemaal per BPV-periode en, indien daar reden toe bestaat, zo vaak als nodig is (indien een student voor de BPV in het buitenland verblijft, zal er contact per telefoon of e-mail zijn);*
- *bezoekrapporten schrijven;*
- *ervoor zorgen dat het leerbedrijf de student de activiteiten laat doen die in de stage-opdrachten en handelingenlijsten te vinden zijn;*
- *beoordelen en toetsen van de leeractiviteiten en beroepsvaardigheden waar nodig, in overleg met de praktijkopleider en de student. Er zijn tijdens iedere BPV-periode meerdere evaluatiemomenten, zodat het leerproces van de stagiaire gewaarborgd blijft;*
- *bemiddelen bij eventuele problemen tussen praktijkopleider en student;*
- *de BPV-coördinator informeren over eventuele bijzonderheden of problemen van het leerbedrijf en/of de student;*
- *actief betrokken blijven bij de praktijk (onder andere door tijdens een 'dagstage' mee te lopen in een bedrijf, bedrijfsrondleidingen en werkveldbijeenkomsten).*

Wat doet de praktijkopleider uit het bedrijf?

- *de student introduceren binnen het BPV-bedrijf, deze wegwijs maken in de organisatie en uitleggen welke regels en voorschriften er worden gehanteerd;*
- *ervoor zorgen dat de student activiteiten verricht, zoals deze omschreven staan in de stage-opdrachten en handelingenlijsten;*
- *de medewerkers die de student tijdelijk voor (deel-)activiteiten onder hun hoede krijgen instrueren;*
- *zodanig de praktijkbegeleider van Landstede Beroepsopleidingen Salland over het leerbedrijf informeren;*
- *de activiteiten van de student in het leerbedrijf inplannen;*
- *een werkgerichte begeleiding aan de student geven en deze begeleiden bij het uitwerken van de opdrachten;*
- *onderhouden van contacten met de praktijkbegeleider van school over de ontwikkeling van de student;*
- *beoordelen en toetsen van de leeractiviteiten en de beroepshouding, in samenspraak met de praktijkbegeleider en de student, waarbij de verplichte opdrachten die bij de groene standaarden horen tenminste voldoende uitgevoerd en de gevraagde competenties voldoende verworven moeten zijn;*
- *ervoor zorgen dat de noodzakelijke weekstaten en overige formulieren die de student bij zich heeft, worden afgetekend;*
- *aan het eind van iedere BPV-periode tijdens het eindgesprek met de vertegenwoordiger van de opleiding de BPV-periode in zijn totaliteit evalueren.*

Wat doet de vakdocent?

- *aanleveren en actueel houden van de BPV- opdrachten, met alle vereiste verdere informatie voor de student, praktijkopleider en praktijkbegeleider, antwoordmodellen en – indien van toepassing – een eenduidige becijfering met cesuur (binnen zijn vakgebied, of bij een project binnen een combinatie van vakgebieden);*
- *uiterlijk zes weken voor het begin van een BPV-periode deze informatie ter goedkeuring aanleveren bij de BPV-coördinatoren;*
- *vermenigvuldigen van de opdrachten en beoordelingsformulieren en deze toelichten tijdens een terugkomdag;*
- *reflecteren met de student en de opdrachten beoordelen;*
- *zo nodig de uitgewerkte BPV-opdrachten, die worden ingeleverd, met de studenten evalueren;*
- *aan het eind van een BPV-periode de door hem of haar aangeleverde opdrachten evalueren en zo nodig aanpassen voor een volgende periode.*

Daar waar een uitstroomrichting Proeves van Bekwaamheid afneemt, kan ook de taak van de vakdocent verschillen van de hierboven genoemde taken. De vakdocent kan in deze situatie ook via toetsing op locatie een oordeel geven.

BPV-Procedure

Hoe kom je aan een BPV-plaats?

Je kunt als student op twee manieren aan een BPV-bedrijf komen:

1. Je kunt zelf een erkend BPV-bedrijf zoeken, dat jou werkzaamheden kan aanbieden, die bij jouw uitstroomrichting behoren.
2. Je krijgt - indien mogelijk - een BPV-bedrijf toegewezen door de coördinator BPV, wanneer je niet zelf een bedrijf hebt gezocht.

Hierover heb je op school al de nodige informatie ontvangen. In het kort volgen hier nog even de belangrijkste punten:

Toelichting bij 1:

Wanneer je zelf een BPV-plaats gaat zoeken, moet je je aan de volgende regels houden:

- *Je geeft, nog voordat je het bedrijf benadert, bij de BPV-coördinator aan welk bedrijf je op het oog hebt. Misschien komt dat bedrijf namelijk al voor in het adressenbestand van de coördinator en is het dus al bekend als BPV-plaats. Als verschillende studenten op eigen houtje zonder overleg bij een bepaald bedrijf gaan vragen of ze daar de BPV kunnen volgen, bestaat de kans dat de contactpersoon bij zo'n bedrijf geïrriteerd raakt en afhaakt.*
- *Nadat je toestemming hebt gekregen van de BPV-coördinator, mag je contact opnemen met het betreffende bedrijf of de organisatie. Benader het bedrijf op een manier, alsof het om een baan gaat.*
- *Rapporteer aan de BPV-coördinator hoe het gesprek verlopen is.*
- *Is de organisatie of het bedrijf bereid om jou een BPV-plaats te bieden, geef dit dan schriftelijk of per e-mail met behulp van de volledig ingevulde formulieren aan de BPV-coördinator door. Hij of zij neemt zo nodig contact op met het bedrijf en/of met jou en zorgt voor de verdere afhandeling.*
- *De definitieve plaatsing geschiedt ALTIJD door de BPV-coördinator.*

Toelichting bij 2:

Wanneer je zelf **geen** BPV-bedrijf hebt gevonden, krijg je door de BPV-coördinator indien mogelijk een BPV-plaats toegewezen. Hij of zij wijst jou een bedrijf toe in samenspraak met de opleidingscoördinator en/of je mentor. Hij of zij zal bij de plaatsing vooral uitgaan van de wensen van de leerbedrijven die hij of zij in portefeuille heeft. De plaatsing bij het betreffende BPV-bedrijf is pas definitief wanneer je een intakegesprek bij dat bedrijf met succes hebt afgerond en dit hebt gemeld.

Je maakt een afspraak voor het kennismakingsgesprek

Wanneer je belt om een afspraak te maken met de praktijkopleider van het bedrijf, zorg er dan voor dat je pen en papier plus je agenda bij de hand hebt. Noteer datum, tijd en plaats van de afspraak. Het heeft de voorkeur dat je het gesprek buiten schooltijd laat plaatsvinden. Als dat echt niet kan, zorg er dan beslist voor dat je de afspraak niet maakt tijdens een toetsuur en meld je tijdig af bij de opleidingscoördinator.

Om er zeker van te zijn dat je alles goed hebt opgeschreven, herhaal je aan het eind van het gesprek de datum, het tijdstip en de plaats van de afspraak en de naam van de persoon bij wie je je moet melden. Sluit het telefoongesprek af met een bedankje en groet.

Het kennismakingsgesprek

Als je voor de eerste keer naar het BPV-bedrijf gaat, realiseer je dan goed, dat de eerste indruk die men van jou krijgt een goede indruk moet zijn. Beschouw het gesprek dan ook als een echt sollicitatiegesprek, waarin je jezelf goed moet verkopen! Denk na over wat je sterke en je minder sterke kanten zijn. Men wil meestal graag weten wat men aan je heeft. Bereid je goed voor (kijk in oude BPV-verslagen en verzamel informatie over het bedrijf op internet). Soms moet je vooraf een sollicitatiebrief schrijven. Daarbij stel je ook een CV (Curriculum Vitae) op. Dit kun je eerst laten controleren door je docent Nederlands. Neem je CV en het stagerooster altijd mee naar het gesprek.

Natuurlijk ga je verzorgd gekleed naar het gesprek en ben je op tijd aanwezig. Je kunt er beter wat te vroeg zijn dan te laat. Het kennismakingsgesprek met de praktijkbegeleider is erg belangrijk. Bedrijven beslissen namelijk op grond van dit gesprek pas definitief of je er inderdaad de BPV kunt volgen!

De begeleiding vanuit school

In de eerste plaats krijg je vooraf een algemene instructie, verzorgd door je BPV-coördinator. Je wordt tijdens de beroepspraktijkvorming begeleid door de praktijkopleider van het bedrijf en door een docent van school (de praktijkbegeleider). Zodra bekend is waar je stage gaat lopen, worden de praktijkbegeleiders bekend gemaakt. Deze zijn vanaf dat moment je aanspreekpunt over de BPV, de BPV-coördinator is dat dan niet meer. Vanuit school word je ook begeleid tijdens de zogenaamde terugkomdagen, die – wanneer binnen de uitstroomrichting mogelijk – georganiseerd worden. Hierbij zijn, naast je coach, ook

praktijkbegeleiders, vakdocenten en voor algemene zaken rondom BPV de BPV-coördinatoren aanwezig.

Bezoek vanuit school

De praktijkbegeleider belt het bedrijf in de eerste twee weken van de BPV-periode om een afspraak voor een bedrijfsbezoek te maken.

- *Tijdens dit bezoek worden de BPV-werkzaamheden doorgesproken met de praktijkopleider en met jezelf. Daarbij komt ook jouw functioneren binnen het leerbedrijf aan de orde.*
- *Soms overhandigt de praktijkbegeleider bij dit bezoek aan de praktijkopleider ook informatie vanuit school, zoals de beoordelingsformulieren/Proeves van Bekwaamheid, die aan het eind van de BPV-periode ingevuld moeten worden.*
- *De praktijkbegeleider maakt eventueel een afspraak voor een volgend bezoek.*
- *Wanneer er problemen zijn zal het aantal contacten groter zijn. Als jij (of de praktijkopleider) een extra gesprek wil(t), dan zal de praktijkbegeleider proberen om een afspraak op een zo kort mogelijke termijn in te plannen. Net als jij heeft ook de praktijkopleider de naam, het telefoonnummer en het e-mailadres van de praktijkbegeleider.*

Tijdens de bezoeken probeert de praktijkbegeleider een beeld te krijgen van de manier waarop jij functioneert. Een afsluitend bezoek wordt meestal in de laatste twee weken van de BPV-periode gehouden.

Je werkzaamheden

Tijdens de BPV-periode kun je met verschillende zaken tegelijkertijd bezig zijn:

- *Je eerste week (en bij de dagstages de eerste dagen) zal vooral een introductieperiode zijn. Je maakt kennis met de organisatie en voert de opdrachten die de praktijkopleider je geeft zo goed mogelijk uit.*
- *Daarna ga je naast de dagelijkse werkzaamheden aan de gang met de opdrachten die je vanuit school hebt meegekregen. Vaak zul je een bepaalde vaardigheid aan moeten leren, die vervolgens wordt geëvalueerd.*
- *Je krijgt eigen werkzaamheden binnen het bedrijf.*
- *Daarnaast kan ook het bedrijf jou een specifieke BPV-opdracht geven. Dit zal vooral in de laatste BPV-periode van je opleiding voorkomen.*
- *Je zorgt ervoor dat opdrachten en dergelijke steeds op het afgesproken tijdstip afgewerkt zijn.*
- *Je hoofdtaak is echter: leren in en van de praktijk. En dat is een continu proces waaraan je tijdens je opleiding onder begeleiding van een team van mensen bestaande uit je coach, de praktijkopleider, de praktijkbegeleider vanuit school en vakdocenten zelf steeds verder werkt.*

Heb je problemen?

Heb je tijdens de BPV problemen, dan praat je daar eerst over met de praktijkopleider. Komen jullie er samen niet uit? Neem dan contact op met de praktijkbegeleider van school.

Let op!

Je mag als student nooit zonder overleg met je eigen praktijkbegeleider wegblijven of weg gaan bij het BPV-bedrijf!

Toetsing/beoordeling

Toetsing kan middels verschillende manieren plaatsvinden. Hieronder staat informatie over de verschillende vormen van beoordeling tijdens de BPV-periode.

Algemene beoordeling BPV

In het eerste jaar van de opleiding zal de beoordeling mogelijk gebeuren via het invullen van een beoordelingsformulier. Dit formulier kan bij voorkeur voorafgaand aan het bezoek van de praktijkbegeleider worden ingevuld door de praktijkopleider. Tijdens het bezoek van de praktijkbegeleider wordt het ingevulde formulier dan besproken met de student.

De beoordeling van de student zal meestal plaatsvinden aan het eind van de stage. Toch is het belangrijk dat de praktijkopleider gedurende de **gehele** stageperiode het proces goed in de gaten houdt en indien nodig bijstuurt. In dat kader zijn dit de taken van de praktijkopleider:

- *hij of zij blijft op de hoogte van je activiteiten, de voortgang en de beoordeling daarvan;*
- *hij of zij stuurt zo nodig bij;*
- *hij of zij informeert de praktijkbegeleider vanuit school tijdens diens bezoek(en) of indien noodzakelijk eerder;*
- *de praktijkopleider beoordeelt ook praktijkopdrachten en gemaakte beroepsproducten (afhankelijk van de deelkwalificatie; de coach/vakdocent of praktijkbegeleider evalueren deze opdrachten of producten eveneens);*
- *de praktijkopleider vult voor of tijdens het laatste bezoek van de praktijkbegeleider de eventuele handelingenlijsten in die met jou en de praktijkbegeleider worden besproken;*
- *hij of zij geeft naast je sterke punten ook mogelijke verbeterpunten aan voor een volgende BPV- of lesperiode, waarmee jij aan het werk kunt.*

Je wordt tijdens de BPV-periode ook door de praktijkopleider beoordeeld op sociale, maatschappelijke, communicatieve en beroepscompetenties. In het eindgesprek – waarbij ook de praktijkbegeleider vanuit school aanwezig is – kan jouw eigen mening invloed hebben op de beoordeling van deze vaardigheden.

De Proeve van Bekwaamheid

De toetsing/beoordeling gebeurt grotendeels middels Proeves van Bekwaamheid (PvB). Een Proeve van Bekwaamheid (PvB) is een afsluitende toets die wordt afgenomen bij een leerbedrijf (BPV-bedrijf) of in een gesimuleerde beroepsomgeving bij een onderwijsinstelling. Via een PvB sluit je een deel van je opleiding af.

Je kan deelnemen aan de Proeve van Bekwaamheid op het moment dat je hebt laten zien beroepsbekwaam te zijn op de verschillende onderdelen van de opleiding. De onderdelen bestaan zowel uit de vakgerichte LWP's en algemeen vormende vakken, zoals Economie, ICT en Biologie. Je dient alle LWP's met een voldoende te hebben afgerond om te laten zien dat je beroepsbekwaam bent. Voor de algemeen vormende vakken is het belangrijk dat je deze gemiddeld voldoende hebt. Je mag één van deze vakken met een onvoldoende afsluiten om ook voor dit onderdeel van je opleiding beroepsbekwaam te zijn.

Uit de PvB moet blijken of je alle beroepscompetenties beheerst die bij deze opleiding horen.

Je demonstreert dat je de vereiste kennis, vaardigheden en beroepshouding bezit voor jouw opleiding en kwalificatie. Daarvoor moet je een opdracht uitvoeren. Ook kan het zijn dat je een verslag moet maken of een criterium gericht interview moet voeren. De opdracht(en) die je moet uitvoeren vind je in de PvB.

Als de PvB in het leerbedrijf wordt afgenomen, word je beoordeeld door de praktijkbegeleider en de praktijkopleider. Als de PvB in de onderwijsinstelling plaatsvindt, dan word je door twee docenten beoordeeld. Er zijn dus altijd twee beoordelaars bij een PvB!

Tijdens de uitvoering van een PvB word je geobserveerd. Aan het einde zal hierover een gesprek plaatsvinden. Hierin wordt samen met jou, je praktijkopleider en de praktijkbegeleider de uitvoering van de PvB geëvalueerd. Tijdens dit gesprek wordt de beoordelingslijst ingevuld en krijg je te horen of je de PvB behaald hebt.

Voor alle BPV-toetsen en opdrachten geldt de regelgeving van het Handboek Examinering, dat Landstede breed is ingevoerd en de kwaliteit van onze toetsing waarborgt.

Afspraken

Voordat je aan de BPV-periode begint, moet je weten aan welke afspraken jij je moet houden. Hieronder staan enkele afspraken die in dit kader van belang zijn:

- *Jij houdt je aan de regels en werktijden van het BPV-bedrijf. Gemiddeld zul je 36 á 40 SBU's (studiebelastinguren) per week maken. Dit komt neer op een werkdag exclusief pauzes van minimaal 8 uur.*
- *Deze SBU's bestaan uit BPV-uren en terugkom momenten.*
- *Tijdens de BPV zijn de Arbeidstijdenwet en het Arbeidsomstandighedenbesluit uit de Arbeidsomstandighedenwet voor jeugdigen van toepassing (te vinden op www.minszw.nl).*
- *Je bekleedt in geen enkel opzicht de positie van werknemer bij het BPV-bedrijf.*
- *Je bent verplicht tot strikte geheimhouding over zaken en gegevens die jou tijdens de BPV ter ore komen en die als strikt vertrouwelijk moeten worden beschouwd.*
- *Bij ziekte of afwezigheid meld je dit ruim op tijd bij het BPV-bedrijf, bij voorkeur geef je het door aan je praktijkopleider. Je moet ook je praktijkbegeleider vanuit Landstede en je coach op de hoogte brengen van je afwezigheid!*
- *Verzuim door ziekte, tweede gelegenheden, rijexamens, bezoeken aan (tand)artsen en dergelijk MOET worden ingehaald, omdat anders de vereiste SBU's niet worden behaald!*
- *Wanneer je zonder redenen afwezig bent, meldt de praktijkopleider dit op dezelfde dag aan de praktijkbegeleider van school via de centrale administratie (tel. 088-850 8200).*
- *Het BPV-bedrijf is gerechtigd om de praktijkovereenkomst te beëindigen wanneer je naar het oordeel van de praktijkopleider de algemene gedragsregels en de gegeven aanwijzingen en voorschriften niet voldoende in acht neemt. De daadwerkelijke beëindiging van de POK kan echter pas plaatsvinden, nadat er overleg op het BPV-bedrijf met de praktijkbegeleider van school is geweest.*
- *Je zorgt er voor dat de praktijkopleider op het juiste moment formulieren aftekent (bijvoorbeeld een weekstaat).*
- *Je levert jouw BPV-verslag, waarin je de BPV-opdrachten hebt uitgewerkt, uiterlijk één week na afloop van de BPV-periode in. Dit BPV-verslag dient door jouw praktijkopleider ondertekend te zijn!*

BPV-fonds

Onderdeel van de opleiding

De beroepspraktijkvorming is een onderdeel van de opleiding en wordt dan ook beschouwd als een buitenschoolse leerperiode. Daarom hoeft een student niet als een werknemer betaald te worden voor zijn of haar activiteiten. Een goede begeleiding is een verdienste op zich!

Werknemer-stagiaire

Als een student geen beloning in geld ontvangt, is de student geen werknemer in de zin van de Wet op de loonbelasting (art. 3 lid 1f). De student hoeft dan niet in de loonadministratie opgenomen te worden in het kader van de loonbelasting/loonheffing. Ontvangt de student een beloning in geld, dan moet een loonbelastingverklaring worden ingevuld. Het bedrijf kan binnen dezelfde wetgeving echter wel aan de school een vrijwillige BPV-vergoeding doneren. Een richtlijn die wij binnen het landschap Groen en Dier hanteren, is dat de BPV-bedrijven gemiddeld € 2,50 per dag in het BPV-fonds storten.

Verantwoording

Van het geld dat in het BPV-fonds terechtkomt, worden voor zover mogelijk alle onkosten betaald die voortvloeien uit de BPV. Volgens de wet moeten de BPV-gelden ten goede komen aan activiteiten voor alle studenten. Daarom worden uit het BPV-fonds vervolgens allerlei zaken betaald, zoals een bijdrage in de kosten van gastlessen, workshops, bedrijfsbezoeken en excursies.

Een reis- of een onkostenvergoeding wordt niet beschouwd als salaris. Dit geldt ook voor het bedrag dat in het BPV-fonds van de school wordt gestort.

Verzekeringen

Landstede Beroepsopleidingen heeft een collectieve BPV-verzekering afgesloten. Deze verzekering is er voor studenten die, in verband met hun beroepsopleiding, als stagiaire binnen de Europese Unie werkzaam zijn gedurende een volgens de praktijkovereenkomst vastgesteld tijdvak, wel passende binnen de aangegeven SBU's.

Deze verzekering bestaat uit twee onderdelen:

- *een secundaire ongevallenverzekering ten behoeve van de student;*
- *een aansprakelijkheidsverzekering ten behoeve van de student (boven een vaststaand eigen risico-bedrag; bij een schade lager dan dit eigen risico vergoedt de verzekering niet aan het bedrijf).*

De algemene verzekeringsvoorwaarden zijn op aanvraag verkrijgbaar.

Belangrijke punten hierbij zijn:

- *De dekking is secundair, dus uitsluitend van kracht als de schade niet op een andere verzekering verhaalbaar is;*
- *Schade moet in verband staan met stagewerkzaamheden;*

Bij het gebruik van motorvoertuigen zijn belangrijke punten:

- *Geen dekking op de openbare weg;*
- *Eventueel verlies van no-claimkorting is gedekt;*
- *De wetgever heeft bepaald dat de eigenaar van een motorrijtuig altijd aansprakelijk is voor schade die is gepleegd door of met zijn motorrijtuig, ook als men iemand laat rijden. Een stagebedrijf kan deze aansprakelijkheid nooit afwentelen op de stagiair of de school!*
- *De bezitter is verplicht voor het motorvoertuig een aansprakelijkheidsverzekering (WA) af te sluiten.*

Samenvattend: Schade aan motorvoertuigen veroorzaakt door studenten valt niet onder de dekking van de verzekering van Landstede.

Aansprakelijkheid

Een ongeluk zit soms in een klein hoekje... Natuurlijk ben je als stagiaire voorzichtig met de spullen van je leerbedrijf, maar soms gaat er toch iets mis. Is er sprake van een aansprakelijkheidskwestie, dan moet je direct contact opnemen met de BPV-coördinator. Deze persoon zorgt ervoor dat een schadeformulier naar het leerbedrijf wordt gestuurd.

Tijdens de BPV ben je verzekerd vanuit school. Om deze verzekering te activeren dient de POK, die je bij de BPV-coördinator kan aanvragen, getekend te zijn door jou, je praktijkopleider en de school.

We willen proberen zoveel mogelijk duidelijkheid te geven. Helaas is het erg moeilijk om alle situaties te beschrijven en zal iedere situatie weer uniek zijn. Daarom zal ook iedere schadesituatie apart beoordeeld worden.

Wanneer je stage loopt mag je zelfstandig opdrachten van je praktijkopleider uitvoeren mits

- *Je een duidelijke opdracht hebt ontvangen om deze werkzaamheid uit te voeren;*
- *Je deze werkzaamheid ook geleerd hebt en bekwaam bent om uit te voeren.*

Indien aan bovenstaande twee voorwaarden voldaan is en je zorgt zonder opzet voor schade, dan wordt de schade door de schoolverzekering vergoed. Het eigen risico zal door Landstede worden vergoed. De student heeft in deze situatie geen risico.

“Als de leerling zijn opdracht ongeoorloofd start of voortzet na schooltijd/werktijd en hij veroorzaakt dan schade, dan heeft hij onrechtmatig gehandeld en is zelf aansprakelijk voor de schade. Hij (of zijn ouders) kunnen de schade indienen bij hun particuliere aansprakelijkheidsverzekeraar.”

Wanneer je als student zelfstandig initiatief neemt voor werkzaamheden en hierbij schade veroorzaakt, is deze niet gedekt. Je moet dus altijd toestemming hebben om de werkzaamheden uit te voeren.

Uitzonderingen

“De schade welke een leerling berokkent kan door hem (of zijn ouders) normaliter worden ingediend op de particuliere aansprakelijkheidsverzekering van hem (of zijn ouders), echter zijn schades die zijn veroorzaakt met of door motorrijtuigen uitgesloten op deze verzekering. Schades veroorzaakt met motorrijtuigen vallen altijd onder de dekking van de wettelijke aansprakelijkheidsverzekering van het motorrijtuig waarmee de schade is veroorzaakt.”

Dit betekent dat schade veroorzaakt met een motorrijtuig verhaald wordt op de verzekering van de eigenaar van het motorrijtuig. Het spreekt voor zich dat schade door roekeloos gedrag, onzorgvuldigheid of niet opletten eveneens **niet** via de schoolverzekering wordt betaald.

Tot slot.

Verzekeringswerk is altijd lastig en blijft erg ingewikkeld. 100% inzicht geven in de situatie is erg moeilijk. Er zijn namelijk altijd uitzonderingssituaties. Lees daarom altijd goed de verzekeringsvoorwaarden van de schoolverzekering (staan op je BPV-overeenkomst) en van je eigen verzekering. Dit schrijven is enkel om meer inzicht te geven. Op basis van dit schrijven kunnen geen rechten worden ontleend. Laten we met zijn allen proberen zo min mogelijk schade te rijden door goed op te letten en serieus met de machines en bijbehorende veiligheid om te gaan.

Praktijkovereenkomst (POK)

Voor het begin van de BPV-periode ontvangt het bedrijf via de student een praktijkovereenkomst (POK) in drievoud, waarop alle relevante gegevens zijn vermeld (onder andere de NAW-gegevens van het bedrijf en van de student en de data van de BPV-periode). De student controleert eerst of deze gegevens juist zijn.

Daarna moet de POK worden ondertekend door de praktijkopleider van het leerbedrijf, door de BPV-coördinator van school en door de student. Indien de student jonger is dan 18 jaar, moet zijn of haar wettelijke vertegenwoordiger ondertekenen.

Eén exemplaar is voor het BPV-bedrijf, één voor de student en het laatste exemplaar dient **vóór aanvang van de BPV-periode**, door de student bij het Studenten Informatie Punt (STIP) op school te worden ingeleverd.

Indien een bedrijf een eigen regeling voor stagiaires heeft (bijvoorbeeld in de CAO) zal vaak ook een contract vanuit het bedrijf worden getekend. Ook hiervan wordt dan een exemplaar aan school uitgereikt. Dit exemplaar wordt in het studentendossier opgenomen bij de POK van school.

Bijlage 5: Proces advies- en hulpvraag in tekst

1. Adviesvraag i.v.m. plaatsing (zie ook handleiding scout A&P)

De **scout** kan naar aanleiding van een plaatsinggesprek advies vragen bij Student Advies & Begeleiding met betrekking tot plaatsingsmogelijkheden in verband met:

- LGF
- Ernstige leer-/gedragstoornis
- Niet voldoen aan de criteria van de instroomrechten
- Het willen volgen van een opleiding waarvoor een verklaring omtrent het gedrag moet worden overlegd en dit niet mogelijk is
- Afkomstig van PRO

Beoordelen adviesvraag

De administratie beoordeelt de adviesvraag, zonodig wordt studentadviseur geraadpleegd

A: Is een plaatsingsplusgesprek noodzakelijk, dan wordt de student uitgenodigd.

B: Is een gesprek niet noodzakelijk, dan wordt de scout hiervan op de hoogte gesteld door de

Administratie of de studentadviseur die tevens contactpersoon is voor het team.

Uitnodigen potentiële student en inplannen studentadviseur

De administratie van Student Advies & Begeleiden, nodigt de potentiële student uit voor een plaatsingsplusgesprek met een studentadviseur.

Plaatsingsplusgesprek

De studentadviseur en de potentiële student voeren, afhankelijk van de adviesaanvraag samen met derden, het plaatsingsplusgesprek.

Terugkoppeling advies naar scout

Op basis van de bevindingen van het plaatsingsplusgesprek geeft de studentadviseur een advies aan de scout.

Als de student niet op de gemaakte afspraak verschijnt, wordt dit door de studentadviseur van Student Advies & Begeleiding direct gemeld aan de scout.

2. Hulpvraag (tijdens de startperiode, tijdens het leren of oriëntatie op de leerloopbaan)

De **coach** verwijst de student door naar Student Advies & Begeleiding met een hulpvraag op het gebied van:

- Leren
- Loopbaan
- Psychosociale begeleiding

- Overig (Psychodiagnostisch onderzoek, Maatje op Maat)

Plannen afspraak naar aanleiding van hulpvraag

De coach verwijst de student met een hulpvraag naar de administratie van Student Advies & Begeleiding. De coach formuleert digitaal de hulpvraag op het daarvoor bestemde formulier (Intranet) en stuurt deze naar de administratie van Student Advies & Begeleiding. De student

maakt zelf een afspraak voor een intakegesprek met de administratie of met een studentadviseur in het STIP. Als de student na vijf werkdagen geen afspraak heeft gemaakt wordt dit door de administratie gemeld aan de coach.

Inplannen studentadviseur (intake gesprek)

De administratie Student Advies & Begeleiding plant een studentadviseur in voor het intakegesprek. Indien gewenst kan een student een schriftelijke bevestiging krijgen van de gemaakte afspraak.

Intakegesprek

De studentadviseur en de student voeren samen het intake gesprek

Uitzetten traject

De studentadviseur bepaalt aan de hand van de bevindingen van het intakegesprek met welk begeleidingstraject, individueel of groepsgewijs, de student geholpen kan worden.

Terugkoppeling naar coach

De studentadviseur koppelt de bevindingen en eventueel gemaakte afspraken terug naar de coach.

Als de student niet op de gemaakte afspraak verschijnt wordt dit door de studentadviseur van Student Advies & Begeleiding direct gemeld aan de coach, tenzij de student gelijk een nieuwe afspraak heeft gemaakt.

Meest recente versie van het Aanmeldformulier op Landstede intranet / Diensten / Student Advies & Begeleiding / Aanmeldformulier

